

# Papier en werkelijkheid

Een hypothesevormend onderzoek naar de mate waarin ontwikkelingen in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit aan registratie-effecten kunnen worden toegeschreven



Tom van Ham  
Eric Bervoets  
Henk Ferwerda

Beke *reeks*

Papier en werkelijkheid



# Papier en werkelijkheid

Een hypothesevormend onderzoek naar de mate waarin ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit aan registratie-effecten kunnen worden toegeschreven

Tom van Ham  
Eric Bervoets  
Henk Ferwerda

**Beke** // *reeks*

**In opdracht van**

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), Ministerie van Veiligheid en Justitie

**Omslagontwerp en opmaak**

Marcel Grotens

**Drukwerk**

GVO Drukkers & Vormgevers B.V.

**ISBN/EAN**

978-94-92255-04-4

## Papier en werkelijkheid

Een hypothesevormend onderzoek naar de mate waarin ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit aan registratie-effecten kunnen worden toegeschreven

*Tom van Ham, Eric Bervoets en Henk Ferwerda*

© 2015, WODC, Ministerie van Veiligheid en Justitie. Auteursrechten voorbehouden. Voor deze publicatie is licentie verleend aan Bureau Beke en Bureau Bervoets.

# Inhoud

Dankwoord	7
Samenvatting en conclusies	9
Summary and conclusions	15
<b>1. Onderzoek naar de daling van jeugdcriminaliteit</b>	<b>21</b>
1.1 Definitie, cijfers en trends	21
1.2 Mogelijke verklaringen	22
1.3 Een onderzoek naar registratie-effecten	24
1.4 Leeswijzer	25
<b>2. Methoden van onderzoek</b>	<b>27</b>
2.1 Methoden van onderzoek	27
2.1.1 <i>Fase 1 – Verzamelen relevante literatuur en werkvoerdocumenten</i>	27
2.1.2 <i>Fase 2 – Analyse wetenschappelijke en grijze literatuur en reacties</i>	31
2.1.3 <i>Fase 3 – Toetsen bevindingen met experts uit wetenschap en praktijk</i>	32
2.2 Visueel overzicht van het onderzoeksdesign	33
<b>3. De registratie van criminaliteit</b>	<b>35</b>
3.1 Gepleegde en geregistreeerde criminaliteit	35
3.2 Criminaliteitsregistratie bij politie en OM	36
<b>4. Opbrengsten literatuur- en documentstudie</b>	<b>41</b>
4.1 Wetenschappelijke literatuur	41
4.1.1 <i>De opzet van de gevonden onderzoeken</i>	41
4.1.2 <i>Bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek</i>	42
4.1.3 <i>Kenmerken van het slachtoffer</i>	44

4.1.4	<i>Kenmerken van het delict</i>	45
4.1.5	<i>Kenmerken van de dader</i>	46
4.1.6	<i>Overige factoren</i>	47
4.2	Documentstudie en reacties van professionals	47
4.2.1	<i>Bevindingen uit de grijze literatuur</i>	47
4.2.2	<i>LinkedIn-groep “Daling jeugdcriminaliteit” en e-mails</i>	49
4.2.3	<i>Bevindingen uit aanvullende interviews</i>	54
4.3	Voorlopige hypothesen op basis van geraadpleegde bronnen	55
<b>5.</b>	<b>Hypothesen nader onder de loep</b>	<b>59</b>
5.1	Klankbordbijeenkomst	59
5.1.1	<i>Hypothesen met betrekking tot de meldingskans</i>	59
5.1.2	<i>Hypothese met betrekking tot de signaleringskans</i>	60
5.1.3	<i>Hypothesen met betrekking tot de registratiekans</i>	61
5.2	Brontoetsing	63
5.3	Hypothesen voor verdiepend onderzoek	65
	<b>Geraadpleegde empirische literatuur en documentie</b>	<b>67</b>
	<b>Overige relevante literatuur (niet-empirisch)</b>	<b>71</b>
	<b>Bijlagen</b>	
	Bijlage 1 Respondenten interviews	75
	Bijlage 2 Aanwezigen klankbordbijeenkomst	76
	Bijlage 3 Overzicht relevante wetenschappelijke literatuur	77
	Bijlage 4 Overzicht van grijze literatuur	90

# Dankwoord

In dit rapport gaan we in op de invloed van registratie-effecten op de geregistreerde (jeugd)criminaliteit. Dit rapport had niet tot stand kunnen komen zonder de medewerking van vele professionals. Wij danken hen voor hun hulp bij het zoeken en vinden van grijze documentatie, hun bijdrage per e-mail of LinkedIn en/of hun input in (groeps)interviews. Ook willen wij de leden van de begeleidingscommissie bedanken: Henk Elffers (voorzitter), Essy van Dijk (WODC), Toon van der Heijden (OM), Frits Huls (onderzoeker), Jord Koppejan (Nationale Politie), André van der Laan (WODC) en Sjaak Essers (voorheen Ministerie van Veiligheid en Justitie). Wij danken hen voor het constructieve meedenken en hun feedback op eerdere versies van deze rapportage.

Het onderzoeksteam,

Tom van Ham  
Eric Bervoets  
Henk Ferwerda





# Samenvatting en conclusies

Het aantal geregistreerde strafbare feiten dat is gepleegd door minderjarigen (12-18 jaar) en jongvolwassenen van 18 tot en met 24 jaar ('jeugdcriminaliteit') kent vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw tot en met 2007 een stijgende trend. Sindsdien daalt de geregistreerde jeugdcriminaliteit sterk. Naast de invloed van sociaal-demografische en economische veranderingen, kunnen ook de rechtshandhaving en beleidsinspanningen van invloed zijn op de geregistreerde criminaliteit.

Inzicht in de oorzaken van de daling van de jeugdcriminaliteit is noodzakelijk om te kunnen beoordelen welke organisatorische en beleidsmatige maatregelen al dan niet getroffen moeten worden op de korte en (middel)lange termijn. In deze context heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) Bureau Beke en Bureau Bervoets gevraagd hypothesevormend onderzoek te doen naar de invloed van registratie-effecten op het dalen van de jeugdcriminaliteit. In het onderzoek staan de volgende vier vragen centraal:

1. Op welke wijze vindt registratie bij politie en Openbaar Ministerie (OM) plaats?
2. Welke factoren worden in de wetenschappelijke en grijze literatuur genoemd als (mogelijk) van invloed op de registratie van jeugdcriminaliteit?
3. In welke richting, op welke wijze en in welke mate beïnvloeden deze factoren (mogelijk) de registratie van jeugdcriminaliteit? Op welke wijze is dit in de literatuur vastgesteld of onderbouwd?
4. Wat is de reikwijdte (in tijd) van deze factoren?

## *Onderzoeksmethoden*

Binnen het onderzoek is gebruikgemaakt van verschillende bronnen. Allereerst is de wetenschappelijke literatuur bekeken, met een focus op artikelen in Nederlands- en Engelstalige *peer reviewed* tijdschriften die tussen 1995 en 2014 gepubliceerd zijn en daarin opgenomen referenties. Aanvullend zijn Nederlandse onderzoeksrapporten en de referenties daarin geraadpleegd en zijn actuele jaargangen (2007 t/m 2014) van de tijdschriften *Opportuun*, *Secondant* en *Het Tijdschrift voor de Politie* bestudeerd. Daarnaast is de grijze literatuur (zoals protocollen, scripties etc.)

geïnventariseerd voor de periode 2007-2014. We hebben dit op verschillende manieren gedaan. Zo zijn contactpersonen in het werkveld (politie, OM) en onderwijs per e-mail aangeschreven, is aandacht aan het onderzoek besteed in de nieuwsbrieven van Bureau Beke en Bureau Bervoets, is een tijdelijke groep opgezet op het zakelijke netwerk LinkedIn en zijn sleutelinformanten geïnterviewd. De zoektocht naar wetenschappelijke en grijze literatuur leverde respectievelijk 24 en 30 relevante documenten c.q. bronnen op.

Per relevante bron is bekeken welke bevindingen beschreven staan over registratie-effecten en welke relevante factor of factoren per variabele (meldings – signalerings- en/of registratiekans) worden onderscheiden. Op basis van deze analyse zijn vijftien hypothesen over registratie-effecten opgesteld. Deze zijn in een klankbordbijeenkomst met experts uit wetenschap en praktijk besproken en bediscussieerd. Dit betekent dat in de expertbijeenkomst – met het oog op toekomstig onderzoek – op basis van persoonlijke ervaringen en inzichten van de deelnemers stilgestaan is bij de prioritering van empirisch te onderzoeken hypothesen op basis van plausibiliteit en toetsbaarheid.

### *Resultaten*

Wat onder criminaliteit verstaan wordt, is veranderlijk en geen vaststaand gegeven. Ontwikkelingen in maatschappelijke normen over gewenst en ongewenst gedrag kunnen ertoe leiden dat gedragingen die eerst niet strafbaar waren strafbaar worden. Ook het omgekeerde kan het geval zijn. De politie is de eerste instantie in de strafrechtsketen waar jeugdcriminaliteit geregistreerd wordt. Dit kan gebeuren omdat burgers en bedrijven hiervan aangifte doen of omdat de politie zelfstandig strafbare feiten signaleert. Niet alle gemelde en gesignaleerde misdrijven worden echter ook geregistreerd. Samenvattend zijn er verschillende factoren te onderscheiden die van invloed kunnen zijn op de volledigheid en betrouwbaarheid ('registratie-effect') van de politieregistratie. In dit onderzoek richten we ons allereerst op de kans dat een delict bij de politie wordt gemeld (*meldingskans*). Daarnaast onderscheiden we de inspanningen die de politie doet om jeugdcriminaliteit op te sporen (*signaleringskans*). Tot slot is van belang om rekening te houden met de kans dat van een gemeld delict een mutatie bij de politie wordt opgemaakt (*registratiekans*). Omdat registraties bij het OM een afgeleide zijn van hetgeen bij de politie wordt geregistreerd (zie volgende alinea) is in onderhavig onderzoek niet nader stilgestaan bij registratie-effecten op het niveau van het OM.

### *Registratie bij politie en het OM*

Sinds 2009 maken de tien huidige politie-eenheden gebruik van het systeem Basisvoorziening Handhaving (BVH) om misdrijven te registreren. Een delict dat in BVH geregistreerd wordt, krijgt een uniek identificatienummer. In enkele geval-

len kan een specifieke code aan het delict gekoppeld worden, zoals bijvoorbeeld 'HG' om aan te geven dat het delict huiselijk geweld betreft. Alle zaken die in BVH geregistreerd worden en waarvan een verdachte bekend is – dit is nodig om vast te kunnen stellen dat de verdachte al dan geen jeugdige is – kunnen worden benut voor de politiestatistiek. Wanneer strafvervolgning wordt ingesteld, stroomt een zaak door van de politie naar het OM. Bij het OM wordt momenteel (nog) met twee systemen gewerkt: COMPAS en het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS). Ingestroomde delicten krijgen een uniek parketnummer, waarbij van belang is dat de vervolging van meerdere strafbare feiten (het zogenaamde 'voegen' van zaken) leidt tot een registratie onder één parketnummer. Ofwel: waar de politie van elk strafbaar feit een aparte registratie opmaakt, kan een registratie bij het OM uit meerdere strafbare feiten bestaan. Wanneer onvoldoende informatie aanwezig is – bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van een deugdelijk proces-verbaal – ontvangt een zaak vooralsnog geen parketnummer. In plaats daarvan wordt deze in het systeem BOSZ geregistreerd, in afwachting van aanvullende informatie vanuit de politie. Ook strafbare feiten die als Halt-waardig worden aangemerkt, belanden in BOSZ en krijgen geen parketnummer. Een consequentie hiervan is dat dergelijke strafbare feiten niet op het strafblad vermeld worden. Deze strafbare feiten zijn vanzelfsprekend wel bij de politie bekend en kunnen dan ook worden betrokken bij het genereren van politiestatistieken.

#### *Factoren die de meldings-, signalerings- en registratiekansen kunnen beïnvloeden*

Vanuit wetenschappelijke kring is in zeer beperkte mate empirisch onderzoek gedaan naar de invloed van registratie-effecten. Waar er binnen de wetenschappelijke literatuur aandacht is voor factoren die van invloed kunnen zijn op de registratie van jeugdcriminaliteit, richt dit zich vooral op de meldingskansen. Daarbij wordt op basis van bestaande gegevens zoals slachtofferenquêtes en/of politie-informatie gezocht naar factoren die de aangiftebereidheid beïnvloeden (zogenaamd observationeel onderzoek).

De bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek laten zien dat persoons-, delict- en daderkenmerken van invloed kunnen zijn op de aangiftebereidheid. Vrouwelijke slachtoffers doen bijvoorbeeld eerder aangifte dan mannen, terwijl volwassenen dit weer sneller doen dan jongvolwassenen en minderjarigen. Daarnaast is de kans op aangifte van een delict groter wanneer het een groepsfeit betreft en het delict schade of letsel tot gevolg heeft. Ook de locatie van het delict speelt een rol. Slachtoffers doen eerder aangifte wanneer een delict in het eigen huis of de directe leefomgeving gepleegd worden. Bovendien neemt de kans op aangifte af wanneer sprake is van een minderjarige dader of de dader een bekende van het slachtoffer is. Aanvullend op deze elementen kan ook het werkproces van de politie van invloed zijn op de aangiftebereidheid. Wanneer een slachtoffer het advies krijgt om

aangifte te doen, is deze daartoe meer genegen. Ditzelfde geldt wanneer sprake is van een ruim aanbod van aangiftemogelijkheden. Tegelijkertijd moet aangifte doen niet te veel tijd vergen: wanneer dit (te) veel tijd kost, daalt de aangiftebereidheid bij slachtoffers.

Vanuit de wetenschappelijke literatuur wordt mondjesmaat stilgestaan bij factoren die de signalerings- en registratiekansen beïnvloeden. De enkele studies die zijn uitgevoerd constateren dat meer politie op straat leidt tot een hogere signaleringskans. Focus op jeugdcriminaliteit draagt hieraan eveneens bij. Daarnaast stijgt de registratiekansen wanneer de bereidheid en mogelijkheden daartoe toenemen.

Bevindingen ten aanzien van de signalerings- en registratiekansen komen ruimer aan bod in de gevonden grijze literatuur. Veel titels betreffen documenten die tot doel hebben de werkprocessen bij de politie en het OM te verbeteren en daarmee de kans op signaleren en registreren te vergroten. Het gaat dan bijvoorbeeld om protocollen en zogeheten procesbeschrijvingen. Denk aan voorgestelde werkwijzen om eerder jeugdgroepen in beeld te krijgen. Daarnaast werden documenten aangetroffen die betrekking hadden op de afname van de kans op signaleren en registreren. Denk daarbij aan protocollen over de reprimande of Halt. Eerstgenoemde is een werkwijze (die lijkt op het oude ‘opvoedkundige praatje’) waarmee sinds 2012 lichte feiten uit de strafrechtsketen blijven. Ook de Halt-afdoening is bedoeld om lichte strafbare feiten buiten het strafrecht te houden. Onderzoek naar de daadwerkelijke registratie-effecten ontbreekt echter ook hier. Wel kan worden opgemerkt dat een aantal veranderingen een te beperkte reikwijdte heeft om een langjarig voortgezette afname te kunnen genereren.

Op hoofdlijnen kunnen we uit de antwoorden van leden van deze door ons opgezette LinkedIn-groep en de e-mailuitvraag opmaken dat zij ervan uitgaan dat de afname van de jeugdcriminaliteit deels reëel is. Net als in de grijze literatuur het geval is, is in onze LinkedIn-groep en in contacten met professionals per mail met name aandacht voor de invloed van de registratie- en signaleringskans op de gesignaleerde daling. Genoemd worden onder andere de verschuiving van offline naar online criminaliteit, maar ook andere prioriteiten bij de politie en het gebruik van nieuwe registratiesystemen en werkprocessen. Onderzoek op deze punten ontbreekt echter eveneens.

### *Hypotheses voor nader onderzoek*

De bevindingen uit de wetenschappelijke en grijze literatuur hebben tot vijftien hypotheses geleid die nader zijn besproken tijdens een klankbordbijeenkomst. Vier van deze hypotheses hebben betrekking op de meldingskans en drie richten zich op de signaleringskans. De meeste tijdens de klankbordbijeenkomst besproken hypotheses richten zich derhalve op de registratiekansen.

De tijdens de klankbordbijeenkomst aanwezige personen zien met name een meerwaarde in het nader onderzoeken van de invloed van extra aangiftemogelijkheden op de meldingskans. Waar het gaat om de signaleringskans, wordt tijdens de klankbordbijeenkomst met name stilgestaan bij de verplaatsing van offline naar online jeugdcriminaliteit en de gevolgen van veranderingen in het opsporingsproces. Tot slot constateren bij de klankbordbijeenkomst aanwezige personen dat ten aanzien van de registratiekans een aantal hypothesen in elkaars verlengde liggen en derhalve kunnen worden ‘ingedikt’ door deze onder het werkproces te scharen. Aanvullend op de input tijdens de klankbordbijeenkomst is voor een aantal hypothesen – waar mogelijk – een brontoetsing uitgevoerd. Hiervoor zijn cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikt. Met name is bekeken hoe realistisch de veronderstelde hypothese is gelet op veranderingen in demografische samenstelling van de bevolking, type gepleegde delicten en instroom van minderjarigen bij Halt. Deze brontoetsing bevestigde de input vanuit de klankbordbijeenkomst grotendeels en heeft tot het schrappen van een aantal hypothesen geleid.

#### *Veronderstellingen op basis van onderhavig onderzoek*

De hypothesen die zich lenen voor nader onderzoek, hebben met name betrekking op de signalerings- en registratiekans. Ten aanzien van de signalerings- en registratiekans wordt verondersteld dat de volgende ontwikkelingen bijgedragen kunnen hebben aan een daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit:

1. Een nadrukkelijker rol van gemeentelijke BOA's in het toezicht;
2. Een afgenomen prioriteit in de opsporing van jeugdcriminaliteit;
3. Een toename van jeugdcriminaliteit op het internet;
4. Veranderingen in de automatisering van/bij de politie (i.c. de invoering van BVH en de uitfasering van HKS);
5. Veranderingen in het werkproces bij de politie (i.c. het Salduz-arrest en de invoering van ZSM). Deze veranderingen kunnen hebben geleid tot:
  - a. Een toename van het aantal zorgmeldingen;
  - b. Een toename van het aantal reprimandes c.q. politiesepts;
  - c. Een toename van het aantal (niet-geregistreerde) ‘goede gesprekken’.

Tot slot zij opgemerkt dat ten aanzien van de meldingskans van belang kan zijn welke invloed extra aangiftemogelijkheden (i.c. internet) hebben gehad. Een belangrijke vraag daarbij is ook in hoeverre dergelijke aangiften kunnen bijdragen aan het opsporingsproces c.q. het aanhouden van een verdachte.

#### *Tot slot*

Dit onderzoek heeft zich specifiek toegespitst op het vormen van hypothesen. Deze hypothesen kunnen in toekomstig onderzoek worden getoetst om te bezien in hoe-

verre er sprake is van registratie-effecten waar het de daling van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit betreft. Wel moet men zich rekenschap geven van het feit dat registratie-effecten alleen de geconstateerde daling van de jeugdcriminaliteit niet kunnen verklaren. Een daling van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit doet zich namelijk niet alleen voor in Nederland maar ook in ons omringende landen. Ook zullen voor Nederland relevante ontwikkelingen waarschijnlijk tijdelijk en niet permanent van invloed zijn op de registratie van jeugdcriminaliteit. Derhalve dient ook in het achterhoofd te worden gehouden dat het gevoerde beleid zelf effect kan hebben gesorteerd.

# Summary and conclusions

The number of registered crimes committed by minors (aged 12-18) and young adults, aged 18 to 24 ('juvenile delinquency'), shows an upward trend from the 1980s until 2007. Since then, the registered youth crime has decreased considerably. Besides the influence of socio-demographic and economic changes, law enforcement and policy efforts can affect the registered crime rate as well.

Insight into the causes of the decline in juvenile delinquency is essential in order to evaluate which organizational measures must be taken and which policy must be pursued in the short and (medium) long term. In this context, the Research and Documentation Centre (WODC) requested Bureau Beke and Bureau Bervoets to develop research hypotheses on how registration effects influence the decline in juvenile delinquency. In the research the next four questions are focused on:

1. How does registration with police and the Public Prosecution Service (PPS) take place?
2. Which factors are mentioned in the scientific and grey literature that (could) affect the registration of youth crime?
3. In which direction, how and to what extent do these factors (potentially) affect the registration of youth crime? How is this ascertained or substantiated in the literature?
4. What is the scope (qua time) of these factors?

## *Research methods*

We have used different sources of information in the research. First, scientific literature was examined, with a focus on articles in Dutch and English peer reviewed journals published between 1995 and 2014, as well as the contained references. Additionally, Dutch research reports and the contained references were consulted and current issues (2007 until 2014) of the journals *Opportuun*, *Secondant* and *Het Tijdschrift voor de Politie* were examined. Furthermore, grey literature (such as protocols, working papers etc.) from the period 2007-2014 has been recorded. This was



done in various ways. Contact persons in the field (police, PPS) and education were contacted via email; the research was brought to the attention in the newsletters of Bureau Beke and Bureau Bervoets; a temporary group was set up on the business-oriented social network site LinkedIn and key informants have been interviewed. The search for scientific and grey literature resulted in 24 and 30 relevant documents and/or sources, respectively.

Per relevant source was examined what findings about the registration effects have been described and which relevant factor or factors per variable (reporting, detection and registration probability) can be distinguished. Based on this analysis, fifteen hypotheses regarding registration effects have been formulated. These have been examined and discussed in a sounding board meeting with experts from science and practice. More precise this sounding board meeting was concerned – in view of future research – with the prioritization of hypotheses for future study, based on their plausibility and testability given the personal experiences and insights of the participants.

### *Results*

What is considered crime is variable and not an established fact. Developments in social standards for desired and undesired behavior can lead to behavior which was not against the law before, becoming a criminal offence. The reverse can also be the case. The police are the first authority in the criminal justice chain where youth crime is registered. This can be done by civilians and companies who report this, or because the police detect crimes themselves. However, not all reported and detected crimes are registered. To sum up, several factors which could affect the completeness and reliability ('registration effect') of the police registration can be distinguished. In this research we, first of all, focus on the probability that a criminal offence is reported to the police (reporting probability). Then we distinguish the efforts the police make to detect youth crime (detection probability). Finally, it is important to take into account the probability that the police will make a report when they are informed of a criminal offence (registration probability). Since registrations at the PPS are gathered from what is recorded by the police (see next paragraph), we have not focused on registration effects on the level of the PPS in the current research.

### *Police and PPS registration*

Since 2009, the ten current police units use the registration system BVH (Dutch: Basisvoorziening Handhaving) to record crimes. A criminal offence that is recorded in BVH gets a unique identification number. In some cases it is possible to link a specific code to the crime, such as 'HG' to indicate that the crime involves domestic violence. All cases recorded in BVH and in which there is a known suspect – this is necessary to determine whether the suspect is a juvenile – can be used for police

statistics. If criminal proceedings are instituted, a case transfers from the police to the PPS. At the moment, the PPS uses (as yet) two systems: COMPAS and an integrated system for criminal proceedings, called GPS (Dutch: Geïntegreerd Processysteem Strafrecht). Transferred criminal offences are given a unique PPS number where it is important that the prosecution of multiple criminal offences (the so-called ‘combining’ of cases) leads to a registration under one PPS number. Or: whereas the police creates a separate registration of each crime, the registration with the PPS can contain multiple criminal offences. If there is insufficient information available – for example due to lack of a good official report – the case is not yet given a PPS number. Instead, this report is recorded in the BOSZ system, awaiting additional information from the police. Also crimes which are considered Halt-worthy, end up in BOSZ and are not given a PPS number. One of the consequences is that such criminal offences are not mentioned on the criminal record. The police are of course acquainted with these crimes and they can be involved in generating police statistics.

#### *Factors which can affect the reporting, detection and registration probability*

Scientists have, to a very limited extent, conducted empirical research on the influence of registration effects. The scientific literature pays attention to factors which can influence the registration of juvenile delinquency, and thereby particularly focuses on the reporting probability. For this purpose, they search for factors which affect the willingness to report (so-called observational research), based on existing data such as victim surveys and/or police information.

The findings from scientific research show that the characteristics of a person, crime and perpetrator can affect the willingness to report. Female victims for example are more likely to report a crime than male victims, whereas adults are more likely to report than young adults and minors. Furthermore, there is a higher probability of crime reporting if it concerns a group crime and the crime results in damage or injury. Also the location of the crime plays a role. Victims are more likely to report when a crime is committed in their own house or direct surroundings. Moreover, the reporting probability decreases when a minor is involved or the perpetrator is an acquaintance of the victim. Additional to these elements, the police work procedures can also affect the willingness to report. When a victim is advised to report, he is more willing to do so. The same is the case if there is a wide range of possibilities for reporting a crime. Besides, reporting a crime should not require too much time: if this takes (too) much time, the victim’s willingness to report decreases.

The scientific literature gradually dwells on factors that affect the detection and the registration probability. The few performed researches ascertain that more police on the streets will result in a higher detection probability. Focusing on youth

crime also contributes to this. Furthermore, the registration probability increases when the willingness and possibilities to register increase.

Findings regarding the detection and registration probability are being discussed more frequently in the found grey literature. Many titles involve documents which intend to improve the work procedures with the police and the PPS, thereby increasing the detection and registration probability. These include protocols and so-called procedure descriptions, such as suggested procedures for detecting youth groups earlier. Furthermore, documents were found concerning the decrease in the detection and registration probability, such as protocols about the reprimand or Halt. The first is a procedure (which looks like the old 'educational talk') where minor offences have been kept out of the criminal justice chain since 2012. Also the Halt-punishment is meant to keep minor offences out of the criminal justice system. However, research on the actual registration effects lacks here as well. Nevertheless, it can be stated that a number of changes has a too limited scope to be able to generate a continuing decline for many years.

Basically, from the answers of members of the LinkedIn group we created and from the email survey, we can assume that the decline in youth delinquency is partly realistic. Just like in the grey literature, in our LinkedIn group and in contacts with professionals by email, there is particularly a focus on the influence of the registration and detection probability on the perceived decline. Among other things, the shifting from offline to online crime is mentioned, but also other priorities with the police and the use of new registration systems and work procedures. However, research on these points lacks as well.

### *Hypotheses for further research*

The findings from the scientific and grey literature have resulted in fifteen hypotheses which have been further discussed during a sounding board meeting. Four of these hypotheses involve the reporting probability and three hypotheses focus on the detection probability. Most of the hypotheses which were discussed during the sounding board meeting therefore focus on the registration probability.

The people who attended the sounding board meeting particularly see an advantage in further examining the influence of extra possibilities for crime reporting on reporting probability. Regarding the detection probability, the shifting from offline to online juvenile crime and the consequences of alterations in the investigation process, were especially considered during the sounding board meeting. Finally, the people who attended the sounding board meeting ascertained that, in regard to the registration probability, a number of hypotheses are closely related and can be merged by adding them to the work procedure. In addition to the input during the sounding board meeting, a source verification has been conducted (where possible) for a number of hypotheses. For this purpose, figures from Statistics Netherlands

(Dutch: Centraal Bureau voor de Statistiek) have been used. Particularly is examined how realistic the suggested hypothesis is, considering alterations in the demographic profile of the population, type of committed crimes and the intake of minors at Halt. This source verification largely confirmed the input from the sounding board meeting and resulted in deleting a number of hypotheses.

### *Assumptions based on current research*

The hypotheses which are suitable for further research, particularly involve the detection and registration probability. Regarding the detection and registration probability, it is assumed that the next developments could have contributed to a decrease in the registered youth crime:

1. A more explicit role of special investigating officers (Dutch: BOA's) in the surveillance;
2. A decreased priority in the investigation of youth crime;
3. An increase in juvenile cybercrime;
4. Alterations in the computerization of/with the police (i.e. the introduction of BVH and the deprecation of HKS).
5. Alterations in the work procedure with the police (i.e. the Salduz ruling and the introduction of ZSM. These alterations could have resulted in:
  - a. An increase in the number of intervention referrals;
  - b. An increase in the number of reprimands or case dismissals;
  - c. An increase in the number of (not-registered) 'educational talks'.

Finally, it should be noted that regarding the reporting probability it can be relevant which effect extra reporting possibilities (i.e. the internet) have had. An important question then is to what extent such reports can contribute to the investigation process or taking a suspect into custody.

### *To conclude*

This research has specifically focused on hypotheses formulation. These hypotheses can be tested in future research to see to what extent there are registration effects regarding the decline in the registered youth crime. However, we have to realize that registration effects alone cannot account for the perceived decline in youth crime. For a decline in registered youth crime does not only occur in the Netherlands, but also in other surrounding countries. Furthermore, for the Netherlands relevant developments will probably temporary and not permanently affect the registration of youth crime. Therefore one must keep in mind that the pursued policy itself could have been effective.



# 1 Onderzoek naar de daling van jeugdcriminaliteit

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) heeft Bureau Beke en Bureau Bervoets gevraagd om literatuuronderzoek uit te voeren naar de invloed van registratie-effecten op de daling van jeugdcriminaliteit. In dit eerste hoofdstuk gaan we in op de achtergrond van onderhavig onderzoek. Achtereenvolgens komen de definitie van jeugdcriminaliteit en daarbij behorende cijfers en trends, mogelijke verklaringen voor gesignaleerde trends en de onderzoeksvragen aan bod.

## 1.1 Definitie, cijfers en trends

Voordat uitspraken kunnen worden gedaan over ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit, is het van belang om nader te specificeren wat onder jeugdcriminaliteit kan worden verstaan. Sinds 1 april 2014 geldt het adolescentenstrafrecht. Dit houdt in dat jongvolwassenen tot 23 jaar volgens het jeugdstrafrecht kunnen worden veroordeeld. Mede daarom kiezen we ervoor om ook jongvolwassenen in onze definitie van jeugdcriminaliteit te betrekken. Wij volgen de lijn van eerder onderzoek om de leeftijdsgrens van jongvolwassenen op 24 jaar te stellen (zie bijvoorbeeld Van der Laan, Goudriaan & Weijters, 2014). De in dit rapport gehanteerde definitie van jeugdcriminaliteit luidt derhalve als volgt: *'jeugdcriminaliteit is criminaliteit waarvoor minderjarigen vanaf twaalf jaar en jongvolwassenen tot en met de leeftijd van 24 jaar verantwoordelijk zijn'*.

Cijfers over de geregistreerde criminaliteit zijn gebaseerd op bij de politie bekende misdrijven. Specifiek voor jeugdcriminaliteit geldt dat het niet alleen bekende maar ook opgeloste misdrijven betreft. Wanneer een misdrijf niet is opgelost, kan immers ook de leeftijd van de verdachte niet worden bepaald en niet worden gesteld dat een delict door een jeugdige gepleegd is.

Door het WODC en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uitgevoerd onderzoek laat zien dat de geregistreerde jeugdcriminaliteit vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw tot en met 2007 een stijgende trend kent en sindsdien sterk

daalt. Daarbij zij opgemerkt dat de jeugdcriminaliteit in het midden van de jaren negentig van de vorige eeuw enige tijd stabiel bleef. Niet alleen het aantal delicten dat is gepleegd door minderjarigen en jongvolwassenen is sinds 2007 gedaald. Ook het aantal aangehouden jeugdige verdachten vertoont na 2007 een sterk dalende trend (Van der Laan et al., 2014). In deze periode neemt het totaal aantal aangehouden jeugdige verdachten af van 93.530 (2007) naar 58.040 (2013). Dit is een daling van 38 procent. De daling van het aantal aangehouden minderjarige verdachten is daarbij groter (-57%) dan de daling van het aantal aangehouden jongvolwassenen (-27%).<sup>1</sup>

## 1.2 Mogelijke verklaringen

Naar verklaringen voor trends in de totale geregistreerde criminaliteit is zowel nationaal als internationaal veel onderzoek verricht (Beki, Zeelenberg & Van Montfort, 1999; Vollaard & Koning, 2009; Vollaard, Versteegh & Van den Brakel, 2009; Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006). Een aantal onderzoeken heeft ook gekeken naar verklaringen voor de daling in de geregistreerde jeugdcriminaliteit in Nederland. Uit uitgevoerde onderzoeken blijkt dat deze daling zich zowel in grote steden als in kleinere gemeenten voordoet en niet kan worden verklaard door een verandering in de demografische samenstelling van de Nederlandse bevolking i.c. het feit dat er minder jeugdigen zijn (Goudriaan, Kessels, Van der Broek & Tollenaar, 2014). In 2014 hebben Van der Laan et al. (2014) op basis van een vooronderzoek van Bervoets et al. (2013) in Amsterdam tijdreeksanalyses uitgevoerd om te bekijken welke factoren samenhangen met de ontwikkeling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit. Op een hoger geaggregeerd niveau geven zij vier verklaringen voor veranderingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit. Dit zijn sociaaldemografische kenmerken (bijvoorbeeld het aantal jeugdigen), economische kenmerken (bijvoorbeeld welvaart), de rechtshandhaving en beleidsinspanningen.

Politiestatistieken zijn de meest gehanteerde cijfers om inzicht te krijgen in de omvang en ontwikkeling van de (jeugd)criminaliteit. In de hiervoor genoemde verklaringen wordt min of meer voorbijgegaan aan de vraag in hoeverre de geconstateerde trend reëel is en in hoeverre binnen de gesignaleerde daling sprake is van vertekeningen die voortkomen uit de wijze van registreren. In onderhavig onderzoek gaan we nader in op de mogelijke invloed van deze registratie-effecten. Registratie-effecten zijn daarbij gedefinieerd als *'factoren die de volledigheid en betrouwbaarheid kunnen beïnvloeden'*. Uit de literatuur blijkt dat er de nodige mitsen en maren gelden waar het gaat om politiecijfers. Genoemde nadelen waar het gaat om de volledigheid en betrouwbaarheid van politiecijfers (zie Ferwerda & Van Wijk, 2014) zijn onder andere dat:

1. De pakkans verschilt per delict en wellicht ook per leeftijdsgroep en sekse. Vooral dit punt is van belang als het gaat om jeugdcriminaliteit. Delicten die bij uitstek door jongeren worden gepleegd, zoals winkeldiefstal, vernielingen en zwaarrijden, behoren over het algemeen niet tot de delicten die een hoge prioriteit hebben bij de politie, waardoor de kans op aanhouding – een randvoorwaarde om te kunnen spreken van geregistreeerde jeugdcriminaliteit – klein is;
2. In politiestatistieken niet alle in werkelijkheid gepleegde delicten in beeld worden gebracht. Een deel van de gepleegde criminaliteit wordt immers niet door de burgers bij de politie aangegeven of wordt niet door de politie opgespoord en geregistreerd;
3. Alleen als er naar verhouding jaarlijks evenveel van de werkelijk gepleegde feiten door de politie geregistreerd worden, kan er op grond van politiecijfers met enige zekerheid iets over ontwikkelingen worden gezegd. Het is de vraag of dat het geval is, want zowel de opsporingsactiviteit van de politie als de aangiftebereidheid bij de burgers kan sterk veranderen in de loop der jaren.

In aanvulling op de hiervoor genoemde, algemeen geldende nadelen aan het gebruik van politiecijfers, is ten aanzien van registratie-effecten een aantal aanvullende opmerkingen van belang. Zo kan ook de wijze waarop en het proces waarlangs de politie informatie over door jongeren gepleegde strafbare feiten registreert in het systeem Basisvoorziening Handhaving (BVH) invloed hebben op de omvang en aard van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit. In dit kader zijn prioriteit (denk aan de aantallen wijkagenten en schoolagenten) en de inrichting van het proces (introductie van een nieuw registratiesysteem, registratiediscipline bij agenten, het anders definiëren van overtredingen en misdrijven en het ontlopen van tijdrovende procedures<sup>2</sup>) belangrijk om te noemen. Omdat de politie jeugdige verdachten ter vervolging aanmeldt bij het Openbaar Ministerie (OM), beschikt ook het OM over indicatieve informatie over de aard en omvang van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit. Het gaat dan meer specifiek om de aangehouden verdachten. Ook bij het OM lijken zich de afgelopen jaren ontwikkelingen te hebben voorgedaan die van invloed kunnen zijn op de registratie. Te denken valt aan de wijze van classificatie van delicten en, in het verlengde daarvan, het sepot- en afdoeningsbeleid.<sup>3</sup>

Het voorgaande maakt duidelijk dat het niet uitgesloten is, of misschien zelfs wel voor de hand ligt, dat het niveau van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit mede bepaald wordt door (het ontbreken van) beleidsaandacht voor bepaalde delicten of (type) delinquenten en de introductie van nieuwe registratiesystemen of werkwijzen. Ook veranderingen in delictsomschrijvingen en de strafbaarstelling daarvan zouden het niveau van de geregistreeerde criminaliteit (mede) kunnen bepalen.



Dergelijke factoren bemoeilijken het trekken van conclusies over de feitelijke ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit. Het is daarom van belang om inzicht te krijgen in de invloed van registratie-effecten.

### 1.3 Een onderzoek naar registratie-effecten

Inzicht in de oorzaken van de daling van de jeugdcriminaliteit is noodzakelijk om te kunnen beoordelen welke organisatorische en beleidsmatige maatregelen al dan niet moeten worden getroffen op de korte en (middel)lange termijn. Op hoofdlijnen staan we in dit onderzoek stil bij de wijze waarop de registratie van jeugdcriminaliteit in theorie bij politie en OM plaatsvindt. Het gaat hier om een globale procesbeschrijving van hoe deze registratie zou moeten plaatsvinden en niet hoe het in de praktijk gaat. Daarnaast wordt informatie verzameld over factoren die invloed kunnen hebben op de registratie van jeugdcriminaliteit, hun richting (positief of negatief) en hun reikwijdte (in het verleden of de toekomst). Ten aanzien van de registratie zijn de volgende aspecten relevant:

1. De kans dat een delict bij de politie wordt gemeld (*meldingskans*);
2. De moeite die de politie doet om jeugdcriminaliteit op te sporen (*signaleringskans*);
3. De kans dat van een bekend delict een mutatie wordt opgemaakt (*registratiekans*);
4. De kans dat een delict van de politie doorstroomt naar het OM (*doorstroomkans*);
5. De kans dat vervolging wordt ingesteld voor een delict dat bij het OM is aangemeld (*vervolgingskans*).

De kans dat een delict daadwerkelijk plaatsvindt (de prevalentie) blijft buiten beschouwing. Onderhavig onderzoek richt zich op registratie-effecten op het niveau van de politie (i.c. de meldings-, signalerings- en registratiekans). De belangrijkste overweging voor deze keuze is dat de politie vanuit haar taakstelling aan het begin van de (strafrechtelijke) registratieketen staat c.q. het OM uitsluitend via de politie wordt geïnformeerd over strafrechtelijk gedrag van jeugdigen. Daarmee lijkt de invloed van wijzigingen binnen het OM zelf beperkt. Wel zal het registratieproces van het OM kort worden besproken. Samenvattend moet het onderzoek een antwoord geven op de volgende vier vragen:

1. Op welke wijze vindt registratie bij politie en OM?
2. Welke factoren worden in de wetenschappelijke en grijze literatuur genoemd als (mogelijk) van invloed op de registratie van jeugdcriminaliteit?

3. In welke richting, op welke wijze en in welke mate beïnvloeden deze factoren (mogelijk) de registratie van jeugdcriminaliteit? Op welke wijze is dit in de literatuur vastgesteld of onderbouwd?
4. Wat is de reikwijdte (in tijd) van deze factoren?<sup>4</sup>

Goed om op te merken is dat onderhavige rapportage tot doel heeft om een aantal hypothesen te formuleren die in een vervolgonderzoek kunnen worden getoetst.

## 1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk bespreken we de gehanteerde methoden van onderzoek om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In het derde hoofdstuk volgt een beschrijving van het proces c.q. de wijze waarop registratie van (jeugd)criminaliteit plaatsvindt bij de politie en het OM. In het vierde hoofdstuk komen bevindingen uit de wetenschappelijke en grijze literatuur aan bod, evenals een reflectie daarop van experts en deskundigen. In het vijfde hoofdstuk volgt de beantwoording van de onderzoeksvragen. De rapportage besluit met een algemene beschouwing op de onderzoeksbevindingen, waarbij hypothesen worden geformuleerd voor toekomstig (empirisch) onderzoek.

## Eindnoten

1. Cijfers over het aantal aangehouden minderjarige en jongvolwassen verdachten is afkomstig van CBS Statline. Navraag bij de infoservice van het CBS leert dat het niet mogelijk is om via CBS Statline geregistreerde misdrijven uit te splitsen naar type misdrijf en leeftijd van de verdachte.
2. Zoals via de Aanwijzing Rechtsbijstand Politieverhoor.
3. In 2010 is bijvoorbeeld een aantal delicten toegevoegd aan de lijst met Halt-waardige delicten.
4. Hierbij kan worden opgemerkt dat onderzoeksvraag 4 in onderhavig onderzoek deels aan de orde is geweest, maar verdieping behoeft in toekomstig empirisch onderzoek.



# 2 Methoden van onderzoek

In dit hoofdstuk geven we een toelichting op de methoden van onderzoek die gebruikt zijn om een antwoord op de onderzoeksvragen te geven. Het hoofdstuk eindigt met een visueel overzicht van het onderzoeksdesign.

## 2.1 Methoden van onderzoek

Het onderzoeksdesign is opgedeeld in drie verschillende fases. Het betreft het verzamelen van relevante wetenschappelijke en grijze literatuur in combinatie met enkele verdiepende interviews, het uitvoeren van een analyse op de gevonden documentatie en het toetsen van de bevindingen bij experts uit wetenschap en praktijk. We lichten de verschillende onderzoeksfasen hierna verder toe.

### 2.1.1 Fase 1 – Verzamelen relevante literatuur en werkvloerdocumenten

De eerste fase van het onderzoek bestaat uit het verzamelen van wetenschappelijke literatuur en grijze literatuur zoals notities, handreikingen, protocollen, scripties en documentatie over beleidswijzigingen die in verband (kunnen) staan met registratie-effecten.

#### *Inventariseren wetenschappelijke literatuur*

Met het uitvoeren van een internationale literatuurstudie is bestaande wetenschappelijke kennis over de invloed van registratie-effecten op criminaliteitscijfers bij elkaar gebracht. Het literatuuronderzoek is gebaseerd op de uitkomsten van een search in verschillende databases, te weten: Google Scholar, Picarta en de database van het ministerie van Veiligheid en Justitie/WODC.

Gezien het internationale karakter van de literatuurstudie is gebruikgemaakt van Engelse en Nederlandse zoektermen. De gehanteerde zoektermen staan weergegeven in tabel 2.1. Deze zoektermen zijn individueel en in combinatie met de

algemene zoekterm (jeugd)criminaliteit gebruikt. De focus heeft hierdoor sterk gelegen op de registratie-effecten.

Tabel 2.1 – Voor de literatuursearch gebruikte zoektermen.

Engelse zoektermen	Nederlandse zoektermen
(Youth) crime	(Jeugd)criminaliteit
Measurement	Aangiftebereidheid
Methodology	Methodologie
Registration	Registratie-effect

Om een zo compleet mogelijk beeld te genereren, zijn tevens de referenties in de gevonden relevante artikelen geregistreerd en bekeken ('sneeuwballen'). Ook zijn onderzoeksrapporten die in het kader van eerder onderzoek verzameld zijn, en de referenties daarin, geraadpleegd. We hebben ons daarbij beperkt tot wetenschappelijke literatuur die tussen 1995 en 2014 gepubliceerd is. Tot slot zijn de actuele jaargangen (2007 t/m 2014) van de tijdschriften *Opportuun*, *Secondant* en *Het Tijdschrift voor de Politie* geraadpleegd. In deze vakbladen wordt veelal toegankelijk, maar niet per definitie wetenschappelijk gepubliceerd over criminaliteit en ontwikkelingen daarin. Tot slot zijn onderzoeksrapporten en artikelen die in het kader van eerder onderzoek in de gemeente Amsterdam verzameld zijn, en de referenties daarin, geraadpleegd ('basislijst Amsterdam').

In totaal leiden de gebruikte zoektermen tot 375 gevonden publicaties zoals artikelen, boeken, hoofdstukken en onderzoeksrapporten. Met het oog op de wetenschappelijke toetsbaarheid en betrouwbaarheid, hebben we de bevindingen uit wetenschappelijke artikelen bekeken. Van de 130 artikelen die sinds 1995 verschenen zijn in wetenschappelijke tijdschriften, is bekeken of deze op enige wijze aandacht besteden aan de meldings-, opsporings- en registratiekans. Daartoe is – ter schifting – het *abstract* of de samenvatting gelezen, en is bekeken welke steekwoorden zijn gebruikt om het document te typeren (inclusief de titel). Wanneer deze ontbraken of onvoldoende duidelijkheid gaven, is het betreffende artikel zelf gelezen. In totaal bleken 46 artikelen aan dit criterium te voldoen. Om een zo compleet mogelijk beeld te genereren, zijn de referenties in deze artikelen geregistreerd. Vervolgens is bekeken of deze referenties betrekking hebben op artikelen na 1994 waarin empirisch aandacht is voor de invloed van registratie-effecten ('sneeuwballen'). Dit bleek niet het geval te zijn. Wel hebben wij nog zes relevante artikelen 'vanuit het veld' ontvangen. Deze artikelen leverden geen nieuwe relevante referenties op waar het gaat om studies naar de invloed van registratie-effecten bij de

politie en/of het OM op criminaliteitstrends. In totaal heeft de search derhalve 52 relevante titels opgeleverd.

### *Inventariseren grijze literatuur*

Op voorhand hadden we als onderzoekers niet verwacht dat we de onderzoeksvragen zouden kunnen beantwoorden op basis van louter wetenschappelijke literatuur. Zoals reeds aangegeven, hebben we wel titels aangetroffen waarmee we konden inventariseren welke factoren mogelijk van invloed zijn op de kans dat jeugdcriminaliteit wordt gemeld, gesignaleerd of geregistreerd. We hoopten dat een analyse van zogeheten grijze literatuur nog meer – en dan vooral ook specifieke – kennis zou opleveren omtrent factoren. We streefden naar kennis over beleidswijzigingen, ontwikkelingen of zeer specifieke handelwijzen bij de uitvoering van het beleid waarmee jeugdcriminaliteit wordt aangepakt en die van invloed zijn op de registratie. We hoopten daarbij op werkvoelersdocumenten: bijvoorbeeld protocollen, richtlijnen, beleidsnotities en beleidsrapportages. Maar we hoopten bij de dataverzameling ook op bijvoorbeeld artikelen in (niet-wetenschappelijke) vaktijdschriften, doctoraalscripties en onderzoeken die om welke reden dan ook nooit zijn gepubliceerd, bijvoorbeeld omdat zij toch vooral waren bedoeld voor intern gebruik bij bijvoorbeeld de politie of het OM.

We hebben grijze literatuur (waaronder beleidsdocumentatie) uit de praktijk geïnventariseerd voor de periode 2007 tot en met 2014. Omdat na 2007 de daling van jeugdcriminaliteit inzet en het voor het onderzoek van belang is om in die periode zicht te krijgen op veranderende meldings-, signalerings- en registratiefactoren, is 2007 als startjaar gehanteerd. Daarnaast is het jaar 2009 van belang. Dit is namelijk het jaar waarin de politie het systeem BVH heeft geïmplementeerd. Voor en na deze periode zijn criminaliteitscijfers lastig(er) vergelijkbaar. Het ligt gezien de vraagstelling van dit onderzoek voor de hand het jaar waarop dit systeem landelijk werd ingevoerd als een belangrijk ijkpunt in het onderzoek te nemen. Voor een zo'n groot mogelijk bereik is gebruikgemaakt van drie *routings*.

#### *1. Contactpersonen werkveld (politie, OM, gemeenten) en onderwijs*

Beleidsmedewerkers en uitvoerende medewerkers van politie, OM en gemeenten – kortom: het werkveld – zijn per e-mail aangeschreven om grijze literatuur te inventariseren c.q. een kwalitatief beeld te krijgen van de factoren die (binnen deze organisaties) van invloed kunnen zijn op de registratie van jeugdcriminaliteit. We benaderden per e-mail personen waarvan we wisten of konden inschatten dat zij zicht hadden op relevante documenten of daarover konden beschikken. In de praktijk leidde dat soms tot het doorverwijzen naar anderen in hun professionele netwerk die in hun ogen wel of beter zicht hadden op grijze literatuur.

Daarnaast wordt binnen het hoger onderwijs – universiteiten, hogescholen en de Politieacademie – onderzoek uitgevoerd naar (de ontwikkelingen van) criminaliteit. We hebben universitair (hoofd)docenten, docenten van hogescholen en lectoren, die veelvuldig betrokken zijn bij de begeleiding van scripties en onderzoeksprojecten van studenten, per e-mail benaderd met de vraag of zij relevante documentatie over de registratie van (jeugd)criminaliteit hebben of kennen. Er is gekozen voor deze benadering vanuit de veronderstelling dat de aangeschreven (hoofd)docenten en lectoren actuele kennis van zaken hebben (een *helikopterview*) en/of ons op het spoor kunnen zetten van relevante sleutelinformanten (sneeuwbalmethode).

In onze e-mail vroegen we niet uitsluitend om documenten. We stelden ook een vraag over beleidswijzigingen en de andere relevante ontwikkelingen die volgens hen van invloed konden zijn op de melding, signalering en registratie. Meermaals zijn we daarbij ook – per e-mail – in contact gebracht met personen die we niet in eerste instantie in onze selectie van respondenten hadden opgenomen. In tabel 2.2 staat de opbrengst van deze e-mailuitvraag cijfermatig weergegeven.

Tabel 2.2 – Respons uitvraag e-mail in aantallen.

	Benaderde personen	Non-respons <sup>1</sup>	Geldige respons <sup>2</sup>
Eerste ronde uitvraag e-mail	46	23	23
Waarvan werkveld	27	16	11
Waarvan onderwijs/wetenschap	19	7	12
Tweede ronde uitvraag e-mail	13	11	2
Waarvan werkveld	10	8	2
Waarvan onderwijs/wetenschap	3	3	0
<b>Totaal</b>	<b>59</b>	<b>34</b>	<b>25</b>

In totaal heeft het aanschrijven van respondenten 102 documenten opgeleverd. Daarvan bleken er 76 niet relevant, omdat zij buiten onze onderzoeksperiode vielen of geen antwoord konden bieden op de onderzoeksvraag. Dus hielden we 26 relevante documenten over. Aanvullend is ook een uitvraag gedaan bij de mediatheek van de Politieacademie in Apeldoorn.<sup>3</sup> Deze mediatheek verzamelt en archiveert documentatie op het terrein van politie, justitie en integraal veiligheidsbeleid. Deze exercitie leverde vier relevante en tien niet-relevante documenten op. In totaal beschikken we na de uitvraag in het werkveld en bij het onderwijs derhalve over 30 relevante documenten.

## 2. Crowdsourcing

Het thema ‘jeugd’ is een onderwerp waar veel professionals in het veiligheidsdomein zich mee bezighouden. Velen van hen volgen de nieuwsbrief van Bureau Beke en de Twitteraccounts van Bureau Beke en Bureau Bervoets. Via deze media is professionals gevraagd naar documentatie over de registratie van jeugdcriminaliteit. Daarnaast is een (tijdelijke) groep op het zakelijke netwerk LinkedIn aangemaakt, waarin gericht naar bronnen is gevraagd bij personen die zich hebben aangemeld. Op deze wijze is een groep van 80 professionals op beleids- en operationeel niveau gemobiliseerd.

Binnen deze groep werden diverse stellingen en discussies opgevoerd. Eén stelling en één vraag bleken relevante informatie voor onderhavig onderzoek op te leveren. Het betreft de volgende punten:

1. *Stelling*: ‘De daling van de jeugdcriminaliteit is niet echt, berust op een vertekening c.q. registratie-effecten’;
2. *Vraag*: ‘Waardoor komt volgens u de daling van jeugdcriminaliteit in Nederland?’

Opgemerkt moet worden dat in reactie op deze stellingen zeer diverse argumenten en verklaringen zijn gegeven voor de reële daling van de jeugdcriminaliteit. Argumenten en verklaringen voor de niet-reële daling (i.c. de registratie-effecten) worden minder vaak gegeven.

## 3. Interviews

In aanvulling op bovenstaande bronnen zijn nog vijf aanvullende interviews gehouden. In deze interviews is gesproken met twee onderzoekers van de Algemene Rekenkamer, twee medewerkers van de Nationale Politie, drie medewerkers van het OM en een hoogleraar op het terrein van cybercrime en digitale criminaliteit (zie bijlage 1 voor de namen van de betreffende respondenten).

### 2.1.2 Fase 2 – Analyse wetenschappelijke en grijze literatuur en reacties

Het totaal aantal gevonden wetenschappelijke artikelen dat voor nadere bestudering in aanmerking komt, bedraagt 52 (zie 2.2.1). Alle gevonden wetenschappelijke onderzoeken zijn in een daartoe opgezette database geregistreerd. Deze database bevat kerngegevens over de gevonden documentatie, waaronder auteur(s), titel en jaar van publicatie. Om er zorg voor te dragen dat de inventarisatie van wetenschappelijke literatuur zo volledig mogelijk is, is de database ter controle aan de begeleidingscommissie ter beschikking gesteld. Een nadere analyse leert dat van deze 52 onderzoeken iets minder dan de helft (46%, n=24) empirisch onderzoek betreft. In



de overige artikelen worden de meldings-, signalerings- en registratiekans en factoren die deze kunnen beïnvloeden op een meer beschouwende wijze beschreven. Per relevante bron is bekeken welke bevindingen beschreven staan over registratie-effecten en welke relevante factor of factoren per variabele (meldings, signalerings- en/of registratiekans) worden onderscheiden. Waar mogelijk is vervolgens bekeken in welke richting (over- of onderrepresenteren) het registratie-effect wijst en hoe groot de invloed van deze factor op het totaal aantal registraties is. Omdat in de gevonden relevante documentatie onvoldoende duidelijke, kwantitatieve uitspraken over (de richting van) registratie-effecten gedaan worden, is gekozen voor een overwegend kwalitatieve review.

Van de gevonden grijze literatuur is – wederom ter schifting – de (management)samenvatting gelezen indien aanwezig. Wanneer een dergelijke samenvatting ontbrak, is in documenten die digitaal ter beschikking zijn gesteld aan de onderzoekers gezocht naar relevante steekwoorden, waaronder ‘daling’, ‘registratie’ en ‘jeugdcriminaliteit’. Grijze literatuur die de onderzoekers enkel op papier hebben ontvangen, is in zijn geheel doorgelezen. Van belang om te benoemen, is dat de geïnventariseerde grijze documentatie (ook) betrekking heeft op de registratie van criminaliteit in het algemeen. In dergelijke gevallen is bekeken in welke mate de betreffende bron ook relevant is in relatie tot de registratie van jeugdcriminaliteit. Van de grijze literatuur en reacties op e-mail en stellingen zijn overzichten opgesteld. Per casus hebben we bekeken wat de relatie is met de kans dat jeugdcriminaliteit wordt gemeld, gesignaleerd of geregistreerd. Daarbij zijn zes coderingen gebruikt. De aanduiding melding (+), signaleren (+) of registratie (+) betekent dat een specifieke ontwikkeling/beleidswijziging wordt verondersteld bij te dragen aan (respectievelijk) *meer* meldingen, *meer* signalering en *meer* registratie van jeugdcriminaliteit. De aanduiding melding (-), signaleren (-) of registratie (-) betekent dat een specifieke ontwikkeling/beleidswijziging wordt verondersteld bij te dragen aan (respectievelijk) *minder* meldingen, *minder* signalering en *minder* registratie van jeugdcriminaliteit.

### 2.1.3 Fase 3 – Toetsen bevindingen met experts uit wetenschap en praktijk

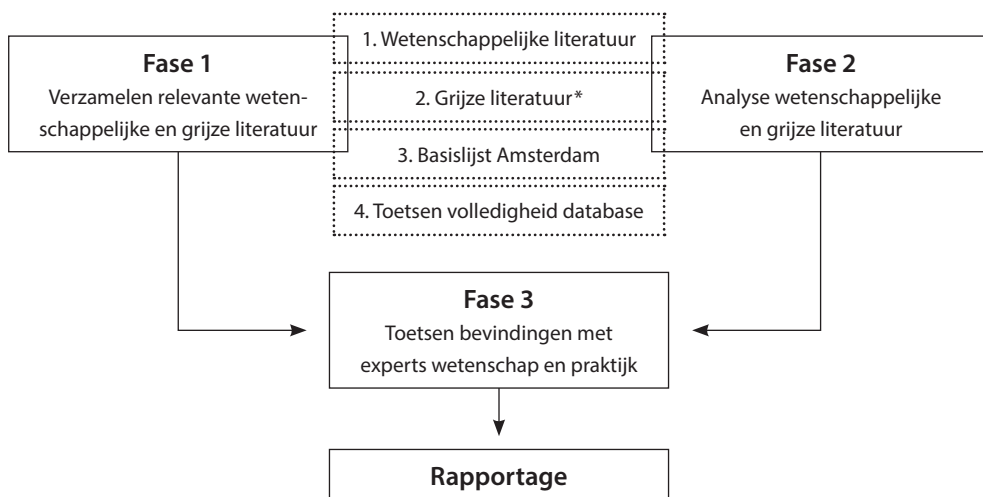
Op basis van de eerste twee fasen van het onderzoek zijn vijftien hypotheses opgesteld over registratie-effecten in relatie tot de geregistreerde jeugdcriminaliteit, zoals deze uit empirisch onderzoek of grijze literatuur naar voren komen of daaruit kunnen worden afgeleid. Al deze hypotheses zijn in een afsluitende klankbordbijeenkomst met experts uit wetenschap en praktijk besproken en bediscussieerd. Hierbij is onder andere stilgestaan bij de relevantie van de geformuleerde hypotheses c.q. de plausibiliteit daarvan, de bronnen waarop deze hypotheses gebaseerd zijn en de wijze waarop hypotheses geoperationaliseerd en getoetst kunnen worden (met het oog op toekomstig empirisch onderzoek). Samenvattend betekent dit dat in de

expertbijeenkomst op basis van persoonlijke ervaringen en inzichten van de deelnemers stilgestaan is bij de prioritering van empirisch te onderzoeken hypothesen. De namen en instanties van de aanwezige personen staan weergegeven in bijlage 2.

## 2.2 Visueel overzicht van het onderzoeksdesign

Samenvattend inventariseren we welke factoren op basis van wetenschappelijk onderzoek en grijze literatuur een verklaring kunnen bieden voor een verandering in de registratie van jeugdcriminaliteit. Daarnaast gaan we na welke beleidswijzigingen van invloed kunnen zijn geweest op de meldings-, signalerings- en registratiekansen. Het uiteindelijke doel is om op basis van de benoemde onderzoekshandelingen te komen tot een aantal hypothesen die in een vervolgonderzoek getoetst kunnen worden. In figuur 2.1 staat het onderzoeksdesign visueel weergegeven. Omdat de eerste en tweede onderzoeksfase (ten dele) parallel zijn uitgevoerd en van dezelfde drie bronnen gebruikmaken, staan deze ‘naast elkaar’ weergegeven.

*Figuur 2.1 – overzicht van het onderzoeksdesign.*



\* Grijze literatuur wordt geïnventariseerd bij overheidsinstanties (politie, OM en gemeenten), binnen het hoger onderwijs, via crowdsourcing en in Nederlandse tijdschriften.

## Eindnoten

- 1 De non-respons bestond uit het geheel niet reageren (ook niet na de rappel) of een antwoord waaruit bleek dat respondent zich niet (voldoende) deskundig achtte. In sommige gevallen werd dan doorverwezen naar bijvoorbeeld een collega of vakgenoot.
2. Een geldige respons houdt in dit geval in dat minstens de vraag over de beleidswijzigingen werd beantwoord, ongeacht of er ook altijd grijze literatuur werd meegestuurd of daarop werd gewezen.
3. Zoektermen waren 'jeugd' in combinatie met 'registratie/registratiekans', 'melding/meldingskans', 'aangifte/aangiftekans', 'dark number', 'aangiftecriminaliteit' en 'onderregistratie'. Er werd gezocht in Picarta, en (ook op internet) de vaktijdschriften Panopticon, Secondant, Wegwijzer Jeugd en Veiligheid (website CCV) en het Tijdschrift voor de Politie (ook de bijbehorende Website voor de Politie). Met dank aan Paul Kroes.

# 3 De registratie van criminaliteit

In dit hoofdstuk bespreken we hoe een incident in theorie in de strafrechtsketen wordt geregistreerd. We richten ons hierbij specifiek op de politie en het Openbaar Ministerie (OM), omdat informatie vanuit met name deze instanties gebruikt wordt voor het duiden van criminaliteitstrends.<sup>1</sup>

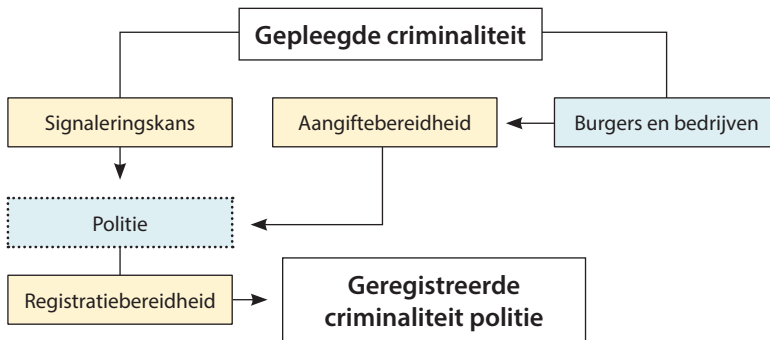
## 3.1 Gepleegde en geregistreerde criminaliteit

Voor jeugdcriminaliteit is de politie de eerste instantie binnen de strafrechtketen waar misdrijven geregistreerd kunnen worden. Een eerste maar ook belangrijke kanttekening daarbij is dat hetgeen onder criminaliteit verstaan wordt, in de loop der tijd kan veranderen. Zo kan gedrag dat voorheen niet strafbaar was, op een gegeven moment wel in het Wetboek van Strafrecht strafbaar worden gesteld. Een voorbeeld hiervan is *grooming*, het (online) benaderen en verleiden van een kind met als uiteindelijke doel het plegen van seksueel misbruik. Deze gedraging is relatief recent in het Wetboek van Strafrecht opgenomen (art. 248e Sr) en een gevolg geweest van technologische ontwikkelingen die nieuwe vormen van (strafbaar) gedrag met zich meegebracht hebben.<sup>2</sup> Ontwikkelingen in maatschappelijke normen over gewenst en ongewenst gedrag kunnen ook van invloed zijn. Zo is het sinds 1 januari 2014 bijvoorbeeld verboden om alcohol te verkopen aan minderjarigen en zijn jongeren onder de achttien jaar strafbaar wanneer zij alcohol bij zich hebben.<sup>3</sup> Andersom zijn er ook gedragingen die in het verleden strafbaar waren en dat tegenwoordig niet meer zijn. Te denken valt dan onder andere aan de opheffing van het bordeelverbod in 2000.<sup>4</sup> Kortom: wat onder gepleegde criminaliteit moet worden verstaan, is aan verandering onderhevig en derhalve geen vaststaand gegeven.

De bij de politie *geregistreerde* criminaliteit vormt slechts een deel van de daadwerkelijk gepleegde criminaliteit. De geregistreerde criminaliteit betreft de vormen

van criminaliteit die de politie zelfstandig opmerkt – inclusief bijvoorbeeld slachtofferloze delicten als rijden onder invloed – of de vormen van criminaliteit waarvan burgers en bedrijven aangifte doen. De signaleringskans en de aangiftebereidheid van burgers en bedrijven (meldingskans) spelen derhalve een belangrijke rol bij de registratie van criminaliteit. Vanwege uiteenlopende redenen worden niet alle gesignaleerde en gemelde misdrijven bij de politie geregistreerd. Derhalve kan ook de registratiebereidheid bij de politie van invloed zijn op hetgeen in de politiestystemen belandt (Engelhard, Huls, Meijer & Van Panhuis, 2000). In figuur 3.1 staat dit proces visueel weergegeven.

*Figuur 3.1 – Routes via welke gepleegde criminaliteit bekend kan worden bij politie (ten dele overgenomen uit Huls, 1985).*



### 3.2 Criminaliteitsregistratie bij politie en OM

Uniformering van de ICT-systemen is vanaf de invoering van het regionaal bestel in 1993 – en de daaraan gekoppelde vorming van 25 regiokorpsen en het KLPD – een aandachtspunt van de Nederlandse politie. Hoewel het aantal verschillende systemen waarmee gewerkt wordt in de periode tot 2008 afneemt, is van totale uniformiteit nog geen sprake. Tot 2008 maken negentien toenmalige regiokorpsen gebruik van het systeem BPS, werken er vijf met het registratiesysteem Xpol en maakt het regiokorps Haaglanden gebruik van het systeem Genesys (Algemene Rekenkamer, 2011).

De tot en met 2007 gepubliceerde landelijke statistieken over criminaliteit door de dienst DNRI, zijn gebaseerd op het Herkenningsdienstsysteem (HKS). Tot en met 2007 werd het HKS gevoed vanuit de verschillende bedrijfsprocessensystemen waarmee de toenmalige regiokorpsen werkten. Het HKS geldt als een opsporingssysteem waarin aangiftegegevens van misdrijven en de persoonsgegevens van verdachten – zoals geboortedatum en geslacht – zijn opgenomen. De keuze voor het baseren van de landelijke statistieken op dit systeem komt mede voort uit de

overweging dat 1) het vergelijken van de toenmalige politieregiokorpsen lastig is vanwege het gebruik van verschillende bedrijfsprocessystemen, 2) HKS-data landelijk beheerd worden en 3) de kwaliteit van deze data door een extra controleslag gewaarborgd wordt (KLPD, 2007).

In 2008 werd begonnen met het uniformeren van de ICT van de Nederlandse politie. Sinds 2009 maken alle 25 toenmalige regiokorpsen en tien huidige politie-eenheden allen gebruik van drie zogenaamde basisvoorzieningen (zie box 3.1). In het systeem Basisvoorziening Handhaving (BVH) worden idealiter alle misdrijven die de politie signaleert of waarvan aangifte gedaan wordt en de daarbij behorende verdachten, geregistreerd. Afhankelijk van de ernst van het strafbare feit en de geschatte hoeveelheid tijd die een opsporingsonderzoek zal vergen, kan verdere registratie vervolgens in de Basisvoorziening Opsporing (BVO) geschieden. Informatie over het gronddelict en de verdachte blijft echter in BVH geregistreerd staan en kan dus worden gebruikt voor het genereren van politiestatistieken. Dit gebeurt eveneens wanneer de politie een zaak seponereert (politieseponere), er een formele reprimande volgt of een transactie wordt aangeboden.<sup>5</sup> Bij het inventariseren van de landelijke criminaliteitscijfers kan gebruikgemaakt worden van informatie uit BVH, die met de applicatie Geïntegreerde Interactieve Databank voor Strategische bedrijfsinformatie (GIDS) kan worden ontsloten. Informatie over de kenmerken en achtergronden van verdachten kan ook via HKS worden verkregen (hoewel HKS voor input mede afhankelijk is van informatie uit BVH) (Algemene Rekenkamer, 2011).

### **Box 3.1 – De basisvoorzieningen van de Nationale Politie**

#### *Basisvoorziening Handhaving (BVH)*

BVH wordt gebruikt ter ondersteuning van handhavingstaken. Niet alleen misdrijven en aangiften daarvan, maar ook meldingen en andere contacten met burgers (bijvoorbeeld in het geval van overtredingen en controles) worden in BVH geregistreerd.

#### *Basisvoorziening Opsporing (BVO)*

Een misdrijf dat in BVH geregistreerd wordt, vormt de basis voor een opsporingsonderzoek. Wanneer het opsporingsonderzoek naar schatting meer dan 40 uur in beslag neemt of voor het betreffende incident voorlopige hechtenis is toegestaan, volgt doorgaans een registratie in BVO.

#### *Basisvoorziening Informatie (BVI)*

Het BVI is sinds 2014 operationeel. Via dit systeem kan gericht gezocht worden naar politie-informatie uit verschillende gegevensbronnen, waaronder BVH en BVO. In het verleden werd hiervoor gebruikgemaakt van de applicatie *Blueview*.

Uit het voorgaande blijkt dat de voormalige bedrijfsprocessensystemen en het huidige BVH belangrijk zijn (geweest) voor het kunnen genereren van informatie over criminaliteit en verdachten. Een delict dat in BVH geregistreerd wordt, krijgt een uniek identificatienummer. Elk delict wordt geclassificeerd aan de hand van maatschappelijke klassen. Deze maatschappelijke klassen zijn talrijk en lopen waar het misdrijven betreft uiteen van bijvoorbeeld diefstal (zonder en met geweld) tot drugsmisdrijven, misdrijven tegen de persoonlijke integriteit en fraude en bedrog. Daarnaast kan nog specifiek worden aangegeven of sprake is van huiselijk geweld ('HG') of dat het slachtoffer een medewerker met een publieke taak is ('VPT').

De politie kan de door haar geregistreerde criminaliteit op verschillende manieren afdoen, zo blijkt uit onderzoek van de Algemene Rekenkamer (2012). De door de politie geregistreerde criminaliteit wordt niet bij andere instanties geregistreerd wanneer een politiesepot, transactie of reprimande volgt, of wanneer een zaak beëindigd wordt zonder dat een verdachte in beeld is gekomen. Zaken waarin een verdachte bekend geworden is, kunnen ook worden doorverwezen naar Halt of het OM. Een minderheid van de door de politie geregistreerde misdrijven stroomt door naar één van deze instanties. We gaan hierna nader in op het registratieproces bij het OM.

Zaken die van de politie naar het OM doorstromen, worden in twee systemen geregistreerd: Compas of het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS).<sup>6</sup> Zaken krijgen een uniek parketnummer aan de hand waarvan zij binnen het OM gevolgd kunnen worden. Van belang daarbij is dat wanneer tot de vervolging van meerdere strafbare feiten overgegaan wordt (het zogenaamde 'voegen' van zaken) deze onder één parketnummer worden geregistreerd. Ofwel: waar de politie van elk strafbaar feit een aparte registratie opmaakt, kan een registratie bij het OM uit meerdere strafbare feiten bestaan. Daarnaast is van belang dat wanneer een zaak niet voldoet – bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van een deugdelijk proces-verbaal – een zaak in het systeem BOSZ geregistreerd wordt en (vooral nog) geen parketnummer ontvangt. Monitoring van dergelijke zaken vindt vervolgens plaats in BOSZ. Wanneer de politie, die dit systeem ook kan raadplegen, aanvullende informatie toestuurt kan een zaak alsnog in behandeling worden genomen. Wanneer dergelijke aanvullingen achterwege blijven, wordt een verdachte niet in de OM-systemen geregistreerd. Wel is een persoon dan vanzelfsprekend nog in BVH/BVI als verdachte aangemerkt bij de politie. Ditzelfde geldt voor Halt-waardige delicten. Deze leiden niet tot een registratie bij het OM maar zijn ook enkel geregistreerd in BOSZ en in het BVH van de politie. Dit betekent dat strafbare feiten die als Halt-waardig worden aangemerkt, ook niet op het strafblad van een verdachte vermeld worden. Ditzelfde geldt voor feiten die niet vervolgd worden op basis van een technisch sepot.<sup>7</sup> Ook in dit geval zal een verdachte bij de politie als dusdanig geregistreerd blijven staan.

Informatie die op basis van GPS/Compas gegenereerd kan worden, heeft betrekking op de datum van instroom, de aard van het delict, de persoonsgegevens van de dader en uitgesproken vonnissen. Wanneer een verdachte in hoger beroep of in cassatie gaat, wordt het verdere vervolg in een ander systeem dan Compas/GPS geregistreerd. Voor het genereren van cijfers over de instroom en de bij het OM aangebrachte (jeugdige) verdachten, is dit echter niet relevant.

## Eindnoten

1. Vanzelfsprekend kan ook de instroom van incidenten bij bijvoorbeeld het Veiligheidshuis (VH) en HALT indicatief zijn. Onderhavig onderzoek richt zich echter uitsluitend op de politie en het OM.
2. Zie Kamerstukken II 2008/09, 31 810, nr. 3, p.6 (MvT)
3. <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/alcohol>
4. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden nr. 38.
5. Informatie in BVH is tot maximaal vijf jaar terug te raadplegen.
6. Er wordt naar gestreefd om Compas, een systeem dat begin jaren '80 is geïntroduceerd, te vervangen c.q. samen te voegen met GPS.
7. Het OM kan tot een technisch sepot beslissen wanneer zij van mening is dat vervolging niet tot een veroordeling zal leiden, bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van voldoende bewijs.





# 4 Opbrengsten literatuur- en documentstudie

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de opbrengsten van de literatuur- en documentstudie. In paragraaf 4.1 komen bevindingen van de literatuurstudie aan bod. In paragraaf 4.2 gaan we nader in op de bevindingen uit de grijze literatuur. In paragraaf 4.3 komen bevindingen uit de interviews aan bod. In paragraaf 4.4 vertellen we de bevindingen naar hypothesen die als uitgangspunt kunnen dienen voor toekomstig empirisch onderzoek.

## 4.1 Wetenschappelijke literatuur

In deze paragraaf bespreken we de bevindingen uit de wetenschappelijke literatuur. Zoals in hoofdstuk 2 besproken is, heeft de literatuursearch 24 empirische onderzoeken opgeleverd die relevant zijn in het kader van onderhavig onderzoek. Allereerst gaan we nader in op de opzet van deze onderzoeken. Vervolgens bespreken we de belangrijkste bevindingen.

### 4.1.1 De opzet van de gevonden onderzoeken

Om meer uitspraken te (kunnen) doen over de waarde van de bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek, is een zogenaamde bewijspiramide opgesteld (zie onder andere Jackson, 2009). Leidend binnen deze piramide is de opzet van het wetenschappelijk onderzoek. Hoewel de opbouw van de piramide enigszins afhankelijk is van het onderzoeksveld (geneeskundig onderzoek verschilt bijvoorbeeld van sociaalwetenschappelijk onderzoek), kunnen grofweg de volgende typen onderzoek worden onderscheiden:

- Level 1: Systematische reviews van relevante *randomized controlled trials* waarbij verschillende condities (experiment en controle) met elkaar vergeleken worden en proefpersonen willekeurig over deze condities zijn verdeeld;
- Level 2: Onderzoek dat is vormgegeven via een *randomized controlled trial*;

- Level 3: Onderzoek dat als quasi-experimenteel kan worden aangemerkt. Het gaat om onderzoek tussen experimentele conditie(s) en een controleconditie waarbij proefpersonen niet willekeurig over beide groepen zijn verdeeld;
- Level 4: Observationeel onderzoek waarbij bestaande gegevens verzameld worden maar geen interventie plaatsvindt. Surveyonderzoek, cohortonderzoek en case-control onderzoek zijn vormen van onderzoek die onder observationeel onderzoek kunnen worden geschaard;
- Level 5: Systematische reviews van beschrijvend en kwalitatief onderzoek;
- Level 6: Beschrijvend en kwalitatief onderzoek;
- Level 7: De mening van autoriteiten op een bepaald gebied dan wel rapporten van onderzoekscommissies.

Het op dit moment voorhanden zijnde empirische wetenschappelijk onderzoek richt zich met name op factoren die de meldingskans beïnvloeden (n=19, 83%). Al met al kan worden gesteld dat het wetenschappelijk onderzoek naar registratie-effecten beperkt is. Vrijwel alle gevonden empirische onderzoeken gelden als observationeel, waarbij op basis van bestaande gegevens (zoals slachtofferenquêtes en/of politie-informatie) onderzoek gedaan wordt naar een verband tussen persoons-, delict- en/of omgevingsfactoren en de aangiftebereidheid. Het betreft derhalve doorgaans level 4-onderzoek. Eén onderzoek vormt hierop een uitzondering; in dit onderzoek krijgen proefpersonen willekeurig een van meerdere mogelijke scenario's voorgelegd. Op basis van hun antwoorden worden nadere uitspraken gedaan over factoren die de aangiftebereidheid kunnen beïnvloeden. Dit is een level 2-studie.

#### 4.1.2 Bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek

Onderzoek naar factoren die van invloed kunnen zijn op de signalerings- en registratiekans is op een viertal wetenschappelijke onderzoeken na, niet gevonden.<sup>1</sup> Vollaard & Hamed (2012) constateren bijvoorbeeld dat een toename van de politie-inzet op straat een positief effect heeft op de signaleringskans. Wittebrood (2000) ziet daarnaast een positieve invloed op de signaleringskans wanneer het beleid zich specifiek(er) richt op de aanpak van jeugdcriminaliteit. Ten aanzien van de registratiekans wordt geconstateerd dat deze stijgt naarmate de bereidheid tot registreren (en de mogelijkheden daartoe) toenemen (Wittebrood & Junger, 2002; Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006).

De wetenschappelijke literatuur spitst zich echter met name toe op de aangiftebereidheid van burgers en factoren die daarop van invloed kunnen zijn. Het aantal factoren dat in de wetenschappelijke literatuur aan bod komt is groot. In tabel 4.1 staan deze factoren naar categorie en cluster weergegeven. Achter elke factor staat tussen haakjes vermeld in hoeveel onderzoeken de invloed van de betreffende factor

op de aangiftebereidheid empirisch is onderzocht. Enkele onderzoeken daargelaten wordt in de gevonden studies overwegend aangeven in welke richting (positief of negatief) een factor de aangiftebereidheid beïnvloedt. Concrete uitspraken over de sterkte van dit effect kunnen gezien het beperkte aantal studies dat dit vermeldt, niet worden gedaan.<sup>2</sup>

Uit tabel 4.1 kan worden afgeleid dat met name onderzoek verricht is naar de invloed die de (demografische) kenmerken van het slachtoffer en diens vertrouwen in het optreden van de politie hebben op de aangiftebereidheid. De invloed van daderkenmerken op de aangiftebereidheid komt, uitgezonderd de leeftijd en het geslacht, niet aan bod. Wel kan de relatie tussen dader en slachtoffer op enige wetenschappelijke aandacht rekenen. In deze gevallen is met name onderzocht wat de invloed op de aangiftebereidheid van het slachtoffer is wanneer de dader een bekende (partner, vriend) is. Ook is meermaals onderzocht welke invloed het delict, de modus operandi en de gevolgen in termen van letsel en schade op de aangiftebereidheid hebben. Enkele studies besteden tot slot ook aandacht aan de invloed die het aangifteproces op de aangiftebereidheid kan hebben. In de volgende subparagrafen staan we nader stil bij factoren die de aangiftebereidheid kunnen beïnvloeden. Elke subparagraaf behandelt een van de in tabel 4.1 onderscheiden categorieën.

*Tabel 4.1 – Overzicht van factoren die de aangiftebereidheid beïnvloeden en het aantal empirische studies waarin de betreffende factoren zijn onderzocht.*

Kenmerken			
Slachtoffer	Delict	Dader	Overige factoren
<i>A. Demografisch</i> Burgerlijke status (n=6) Eerder dader (n=1) Eerder slachtoffer (n=3) Etniciteit (n=8) Geslacht (n=12) Huiseigenaar (n=1) Leeftijd (n=9) Opleidingsniveau (n=3) SES c.q. inkomen (n=2) Werkzaam of niet (n=5)	<i>A. Grondkenmerk delict</i> Aantal daders (n=4) Ernst delict (n=4) Wapengebruik (n=5)	<i>A. Demografisch</i> Leeftijd (n=4) Geslacht (n=1)	<i>A. Aangifteproces</i> Aantal aangifteopties (n=1) Advies politie (n=2) Kennis aanbod politie (n=1) Tijdsinvestering (n=1) Getuigen delict (n=2)

Kenmerken			
Slachtoffer	Delict	Dader	Overige factoren
<i>B. Emoties t.a.v. delict / criminaliteit</i> Schaamte (n=1) Zorgen / veiligheidsbeleving (n=4)	<i>B. Gevolgen</i> Letsel (n=7) Schade (n=3)	<i>B. Relatie met so</i> Bekende (n=8)	<i>B. Maatschappij</i> Campagnes (n=1) Stabiele democratie (n=1) Zichtbare politie (n=2)
<i>C. Overige factoren</i> Belang bestrijding criminaliteit (n=2) Gebruikt drugs (n=1) Verzekerd zijn (n=3) Vertrouwen in politiek (n=1) Vertrouwen optreden politie (n=8)	<i>C. Locatie en tijdstip</i> 's Nachts (n=3) Diversiteit buurt (n=1) In/nabij woning (n=2) School (n=2) SES buurt (n=3) Sociale cohesie buurt (n=1) Verstedelijkt gebied (n=3)		

#### 4.1.3 Kenmerken van het slachtoffer

Binnen deze categorie zijn de invloed van geslacht en leeftijd van het slachtoffer op de aangiftebereidheid de meest onderzochte factoren. De meeste onderzoeken laten zien dat de meldingskans groter is wanneer een vrouw het slachtoffer is van een delict. De bevindingen van enkele onderzoeken suggereren het tegenovergestelde. Uit deze onderzoeken blijkt dat mannen eerder aangifte doen van eenvoudige mishandeling en vermogensdelicten (Baumer, 2002; Baumer & Lauritsen, 2010; Felson et al., 2002; Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004; Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004; Slocum et al., 2010; McDonald, 2000, 2001, 2002; Rennison, 2003; Slocum et al., 2010). Waar het gaat om de leeftijd van het slachtoffer kan de volgende stelregel worden aangehouden: hoe ouder het slachtoffer, hoe groter de aangiftebereidheid (Baumer & Lauritsen, 2010; Gibson & Kim, 2006; Goudriaan et al., 2004; McDonald, 2002). De enige in de literatuur gevonden uitzondering op deze regel is een onderzoek van Baumer (2002), waaruit blijkt dat een minderjarig slachtoffer eerder aangifte doet van eenvoudige mishandeling dan een meerderjarig slachtoffer.

Samenvattend bestaat in de wetenschappelijke literatuur een redelijke consensus waar het gaat om de invloed van de leeftijd en het geslacht van het slachtoffer op de aangiftebereidheid. Eenzelfde consensus zien we terug als het gaat om de invloed van vertrouwen in het politieoptreden, zorgen over criminaliteit en herhaald slachtofferschap. Hoe hoger het vertrouwen in het politieoptreden is en hoe meer zorgen er bij het slachtoffer zijn over (de prevalentie van) criminaliteit, hoe hoger de aan-

giftebereidheid is. Wel moet daarbij de kanttekening worden geplaatst dat in het geval van herhaald slachtofferschap, de aangiftebereidheid afneemt (Estrada, 2001; Felson et al., 2002; Finkelhor & Wolak, 2003; Gibson & Kim, 2006; Goudriaan et al., 2004; McDonald, 2001, 2002; Slocum et al., 2010). Eenzelfde consensus vinden we ook als het gaat om de werkzame status van het slachtoffer. Personen die werkloos zijn, blijken minder snel genegen te zijn om aangifte te doen. Hier ligt wellicht een relatie met de mate van scholing en de sociaal-economische status. Hoe beter deze zijn, hoe groter de kans dat een slachtoffer aangifte doet (Baumer, 2002; Gibson & Kim, 2006; Goudriaan et al., 2004; McDonald, 2000, 2001, 2002). Een uitzondering op deze bevindingen vormt het onderzoek van Finkelhor & Wolak (2003). Uit dit onderzoek komt naar voren dat een lager opleidingsniveau een grotere aangiftebereidheid tot gevolg heeft. De data waarop dit onderzoek zich baseert, is echter beperkt ten opzicht van de andere genoemde onderzoeken. Zo zijn de uitspraken gebaseerd op geweldsincidenten waarvan kinderen het slachtoffer zijn geworden en waarover kinderen hun ouders op de hoogte hebben gesteld. Met andere woorden: incidenten waarover ouders niet geïnformeerd zijn, zijn in de analyses buiten beschouwing gebleven.

Onderzoek naar de invloed van de etniciteit van slachtoffers op de aangiftebereidheid, levert een wisselend beeld op. Het ene onderzoek suggereert dat een etnische minderheid eerder aangifte zou doen wanneer deze slachtoffer is van een delict, terwijl ander onderzoek juist het tegenovergestelde vindt (Baumer, 2002; McDonald, 2001, 2002; Rennison, 2003; Slocum et al., 2010). Mogelijke verklaringen voor deze uiteenlopende bevindingen zijn dat 1) de aangiftebereidheid van verschillende typen delicten is onderzocht, 2) naar de aangiftebereidheid van verschillende etnische minderheden is gekeken en 3) de onderzoeken in verschillende (maatschappelijke) settings zijn uitgevoerd. Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta (2004) hebben specifiek naar de invloed van etniciteit op het aangiftegedrag in Nederland gekeken. Uit hun onderzoek blijkt dat de kans dat autochtonen aangifte doen van een delict, groter is. Onderzoek naar de burgerlijke status van een slachtoffer (getrouwd, samenwonend, alleenstaand) lijkt erop te wijzen dat personen met een partner eerder aangifte doen van een delict. Tegelijkertijd suggereert ander onderzoek dat slachtoffers die deel uitmaken van een eenpersoonshuishouden vaker aangifte doen, evenals ongetrouwde personen die het slachtoffer zijn van eenvoudige mishandeling. Een eenduidige richting kan op basis van de gevonden literatuur dan ook niet bepaald worden als het gaat om de burgerlijke status (Baumer, 2002; Baumer & Lauritsen, 2010; Goudriaan et al., 2004; Rennison, 2003).

#### 4.1.4 Kenmerken van het delict

De resultaten van onderzoek naar de invloed van delictkenmerken op de aangiftebereidheid zijn grotendeels gelijklopend. Zo laten vier onderzoeken die hebben

gekeken naar de invloed van het aantal daders allen zien, dat de kans op aangifte hoger is wanneer sprake is van een groepsdelict c.q. er sprake is van meerdere daders (Baumer, 2002; Baumer & Lauritsen, 2010; Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004; Rennison, 2003). Ook de (gepercipieerde) ernst van het delict is getuige meerdere onderzoeken van invloed op het aangiftegedrag, te meer wanneer de dader(s) een wapen gebruikte(n). In het verlengde daarvan kunnen ook verwondingen en materiële schade, als gevolg van het delict, een rol spelen bij het besluit om al dan niet aangifte te doen. Wanneer sprake is van (meer) letsel of schade, neemt de kans op aangifte toe (Baumer, 2002; Baumer & Lauritsen, 2010; Felson et al., 2002; Finkelhor & Wolak, 2003; Goudriaan et al., 2004; Kury, Teske & Würger, 1999; McDonald, 2001, 2002; Rennison, 2003). Aanvullend lijkt ook de locatie waar een delict gepleegd wordt, van invloed te kunnen zijn op de aangiftebereidheid. Twee van de drie onderzoeken die hebben bekeken wat de invloed van verstedelijking op de aangiftebereidheid is, constateren dat deze in verstedelijkte gebieden lager ligt. Een uitzondering hierop zijn zedendelicten: hiervan wordt in verstedelijkte gebieden juist eerder aangifte gedaan (Gibson & Kim, 2006; Rennison, 2003; Ruback & Menard, 2001). Ook de sociaal-economische status van de buurt waar het delict plaatsvindt kan van invloed zijn. Als deze laag is, leidt dat tot een hogere aangiftebereidheid onder bewoners. Echter wanneer deze extreem laag is, daalt de kans dat bewoners aangifte doen (Baumer, 2002; Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004; Slocum et al., 2010). Wel lijkt de aangiftebereidheid van slachtoffers toe te nemen wanneer een delict in de eigen woning of in de directe omgeving daarvan plaatsvindt (Baumer, 2002; Felson et al., 2002), of wanneer het delict in het weekend of 's nachts gepleegd wordt (McDonald, 2000, 2001, 2002).

#### **4.1.5 Kenmerken van de dader**

Er is relatief weinig onderzoek gedaan naar de invloed van daderkenmerken op de aangiftebereidheid. Met betrekking tot de daling van de jeugdcriminaliteit lijkt het van belang dat meerdere onderzoeken uitwijzen dat de kans op aangifte kleiner is in het geval van een minderjarige dader (Baumer, 2002; Baumer & Lauritsen, 2010; Finkelhor & Wolak, 2003; Rennison, 2003). Een andere bevinding die naar voren komt uit de geraadpleegde onderzoeken is dat de kans op aangifte afneemt als de dader een bekende van het slachtoffer is. Dit geldt niet alleen voor huiselijk geweld, maar ook bij andere typen delicten zoals vermogenscriminaliteit en zedendelicten (Baumer & Lauritsen, 2010; Baumer, Felson & Messner, 2003; Felson et al., 2002; Goudriaan & Nieuwbeerta, 2007; Rennison, 2003; Ruback & Menard, 2001; Tolsma, Blaauw & Te Grotenhuis, 2010). Het enige onderzoek dat een tegengestelde invloed constateert – ofwel: de kans op aangifte neemt toe wanneer de dader een bekende is – is dat van Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta (2004).

### 4.1.6 Overige factoren

Factoren binnen het aangifteproces lijken op basis van een beperkt aantal studies van invloed te kunnen zijn op de aangiftebereidheid. Het advies om aangifte te doen vanuit de politie heeft hierop bijvoorbeeld een positief effect (Finkelhor & Wolak, 2003; Tolsma et al., 2010), evenals een ruim aanbod van aangiftemogelijkheden (Tolsma et al., 2010). Wanneer aangifte doen in de ogen van een slachtoffer (te) veel tijd vergt, daalt de aangiftebereidheid (Tolsma et al., 2010). Ditzelfde geldt wanneer er geen getuigen van een delict zijn (Baumer, 2002; Rennison, 2003).

## 4.2 Documentstudie en reacties van professionals

In deze paragraaf gaan we nader in op de bevindingen uit de analyse van grijze literatuur (documentstudie) en de reacties van professionals uit het werkveld en hoger onderwijs (zie paragraaf 2.1.1). Deze bevindingen zijn gebaseerd op de vier achterenvolgende bronnen:

1. grijze literatuur (n=30, zie bijlage 4);
2. in de LinkedIn-groep “Daling jeugdcriminaliteit” genoemde beleidswijzigingen;
3. in ontvangen e-mails genoemde beleidswijzigingen;
4. in de aanvullende interviews genoemde beleidswijzigingen.

### 4.2.1 Bevindingen uit de grijze literatuur

Het inventariseren van de grijze literatuur heeft 30 relevante titels opgeleverd (zie paragraaf 2.1.1). Deze titels zijn weergegeven in bijlage 4. Het gaat om een breed palet aan documenten. Grotendeels zijn dat voorgestelde werkprocessen om de registratie te verbeteren en justitiële richtlijnen (n=18), maar ook beleidsnota's (n=4), onderzoeksrapporten van onder andere de politie, het OM en de Algemene Rekenkamer (n=4), berichten in vaktijdschriften of websites (n=3) en een brief van de minister over de voortgang van de aanpak van jeugdgroepen (n=1). Het oudste document in de selectie komt uit 2009 en betreft het Masterplan Jeugdgroepen, dat mede was bedoeld om de kans te vergroten dat een jeugdgroep in beeld komt bij de betrokken veiligheidspartners. Het meest recente document (2015) is een beleidsnota voor de koers van het OM, waarin (ook) jeugdzaken aan de orde komen.

In de 30 geselecteerde documenten worden soms per titel meerdere ontwikkelingen en beleidswijzigingen genoemd, die een positieve of negatieve invloed (gecodeerd als '+' en '-') kunnen hebben op de meldings-, signalerings- en registratiekansen. Tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat hierover weinig 'harde' uitspraken gedaan worden. Net als in het wetenschappelijk veld het geval is, lijkt ook beleidsmatig (te) weinig stilgestaan te zijn bij de invloed van registratie-effecten op de ontwikkeling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit. In tabel 4.2 staat weergegeven



op welke aspecten de in de grijze literatuur genoemde ontwikkelingen betrekking hebben. Daaruit blijkt dat in tegenstelling tot de wetenschappelijke literatuur, vrijwel alle coderingen van doen hebben met het registreren – en in wat mindere mate signaleren – van jeugdcriminaliteit. De enige codering die betrekking heeft op melden betreft een nieuwsbericht uit 2011 op de website Jeugd en Veiligheid<sup>3</sup>, waarin wordt geconstateerd dat scholen niet snel geneigd zijn geweldsincidenten door leerlingen en studenten te melden vanwege mogelijke imagoschade.

Op basis van de geselecteerde documenten lijken de politie en het OM de afgelopen jaren (samen met andere veiligheidspartners) veel tijd te hebben besteed aan het stroomlijnen van de registratie rond jeugd(zaken).<sup>4</sup> Uit rapporten van de Algemene Rekenkamer (2010, 2012) kan worden opgemaakt dat dit ook nodig was. De feitelijke registratie van jeugdcriminaliteit voorzag onvoldoende in een antwoord op meerdere beleidsvragen. Denk aan de vraag of het lukt de doorlooptijden bij jeugdzaken te verminderen en om na te gaan wat de trends zijn in jeugdcriminaliteit en afdoeningen.

*Tabel 4.2 – Overzicht coderingen grijze literatuur (n=30)*

Codering	Aantal maal genoemd
Melding (+)	0
Melding (-)	1
Signaleren (+)	10
Signaleren (-)	1
Registratie (+)	12
Registratie (-)	14
<b>Totaal</b>	<b>38</b>

De dertien titels waarop de codes signaleren (+) en/of registratie (+) van toepassing zijn, betreffen met name documenten die tot doel hebben de werkprocessen bij de politie en het OM te verbeteren. Het gaat dan bijvoorbeeld om protocollen en procesbeschrijvingen, waaronder voorgestelde werkwijzen om jeugdgroepen eerder in beeld te krijgen (n=5). De veertien titels waarop de codes signaleren (-) en/of registratie (-) van toepassing zijn, betreffen met name documenten – waaronder opnieuw protocollen – over bijvoorbeeld de reprimande of Halt. Eerstgenoemde is een werkwijze (die lijkt op het ‘opvoedkundige praatje’) waarmee sinds 2012 lichte strafbare feiten uit de strafrechtsceten blijven. Daarbij zij opgemerkt dat deze reprimandes wel door de politie geregistreerd moeten worden. Ook de Halt-afdoening is bedoeld om lichte straf-

bare feiten buiten het strafrecht te houden (zie ook hoofdstuk 3). Opvallend zijn de door de politie en het OM zelf uitgevoerde onderzoeken naar factoren die bijgedragen kunnen hebben aan de afname van de (geregistreerde) jeugdcriminaliteit. Een onderzoek van de politie leidt onder andere tot de hypothese dat de politie minder ‘straattijd’ heeft dan vroeger, waardoor misdrijven en overtredingen van jeugdigen minder vaak worden gesignaleerd (Leermakers & Van Hoof, 2013). Tegelijkertijd laat onderzoek van het OM zien dat het lagere niveau van de jeugdcriminaliteit bevestigd wordt in slachtofferenquêtes (Van der Heijden, 2014). Ook komt naar voren dat patronen in de cijfers van het OM en de zittende magistratuur (ZM) niet fundamenteel afwijken van die in de politiestatistiek. De in- en uitstroom van jeugdzaken neemt de laatste jaren duidelijk af.

#### 4.2.2 LinkedIn-groep “Daling jeugdcriminaliteit” en e-mails

Op hoofdlijnen kunnen we uit de antwoorden van leden van deze door ons opgezette LinkedIn-groep en de e-mailuitvraag opmaken dat men ervan uitgaat dat de afname van de jeugdcriminaliteit deels reëel is (zie de verantwoording in hoofdstuk 2 en onderstaande tabellen). Net als in de grijze literatuur het geval is, is in onze LinkedIn-groep en in contacten met professionals per mail met name aandacht voor de invloed van de registratie- en signaleringskans op de gesignaleerde daling. Als er al aandacht is voor de meldingskans, dan is die volgens de respondenten afgenomen (zie tabel 4.3). Slechts één reactie (in de e-mailuitvraag) heeft betrekking op de toename van meldingen. Het gaat daarbij om de inschatting van een respondent dat invoering van de elektronische aangifte zou kunnen leiden tot een toename van meldingen over jeugdcriminaliteit.

*Tabel 4.3 – Overzicht coderingen LinkedIn-discussie en e-mails van professionals*

Codering	LinkedIn	E-mails
Melding (+)	0	1
Melding (-)	1	2
Signaleren (+)	0	0
Signaleren (-)	8	3
Registratie (+)	0	1
Registratie (-)	9	5
<b>Totaal</b>	<b>18</b>	<b>12</b>

In de LinkedIn-discussie zijn tien personen verantwoordelijk voor (voor de vraagstelling relevante) input. In totaal wordt 26 maal een verklaring naar voren gebracht voor de niet-reële daling van jeugdcriminaliteit. Het gaat om zeventien unieke verklaringen (zie tabel 4.4). Daarvan is negen maal sprake van een beleidswijziging, ontwikkeling of andere verklaring die zou leiden tot een afname van *registraties*. Denk aan de verschuiving naar online criminaliteit, maar ook aan ‘andere prioriteiten bij de politie’ en het ‘gebruik van nieuwe registratiesystemen en werkprocessen’. Verder is achtmaal sprake van een beleidswijziging, ontwikkeling of andere verklaring die zou leiden tot een afname van het *signaleren* van jeugdcriminaliteit. Daarbij is overlap met de vorige categorie: de afname van registraties is vaak gekoppeld aan een afname van de kans op signaleren. Eemaal betreft het een verklaring die te maken heeft met een daling als gevolg van de (verminderde) aangiftebereidheid van burgers.

Tabel 4.4 – Genoemde beleidswijzigingen in de LinkedIn Groep Daling Jeugdcriminaliteit.<sup>5</sup>

	<b>Beleidswijzigingen, ontwikkelingen en andere verklaringen</b>	<b>Aantal keer genoemd</b>	<b>Beoordeling</b>
1	Jeugddelinquenten worden slimmer en blijven beter uit beeld politie	1	Signaleren (-) Registreren (-)
2	Er wordt anders geregistreerd (o.a. veel veranderingen in de registratie van criminaliteit; gebruik van nieuwe registratiesystemen en werkprocessen)	4	Registreren (-)
3	Verminderde aangiftebereidheid van burgers	2	Melden (-)
4	De wetswijziging rondom de rechtsbijstand heeft een grote invloed gehad op het proces van uitvoering	1	Signaleren (-) Registreren (-)
5	De invoering van ZSM	1	Signaleren (-) Registreren (-)
6	De politie gebruikt verschillende producten voor de registratie, afhankelijk van de leeftijdsrange (zorgformulier, PVM, verkort dossier)	1	Signaleren (-) Registreren (-)
7	Verschillende vormen van registratie en afwerking	2	Signaleren (-) Registreren (-)
8	Digitale communicatie houdt jongeren uit het zicht	1	Signaleren (-) Registreren (-)
9	Andere prioriteiten van de politie	1	Signaleren (-) Registreren (-)

10	De registratie is te versnipperd	1	Signaleren (-) Registreren (-)
11	Zorgsignalen worden sneller doorgegeven aan een opvolgende partner. Dit voorkomt verder afglijden.	1	Nvt
12	Rechters delen lagere straffen uit	1	Nvt
13	Herziening van de gerechtelijke kaart	1	Nvt
14	Lik-op-stuk beleid van de gemeente	3	Nvt
15	Preventieve inspanningen van de gemeente	3	Nvt
16	Er zijn minder jongeren	1	Nvt
17	Internationaal gezien al jaren een dalende trend in criminaliteit	1	Nvt

Bij de e-mailuitvraag noemden respondenten in totaal 33 verklaringen voor de niet-reële daling van jeugdcriminaliteit.<sup>6</sup> Het gaat om tien unieke verklaringen, waarvan vijf meermaals worden genoemd (zie tabel 4.5). Wat opvalt is dat in 18 van de 25 e-mails een of meerdere interventies of projecten worden genoemd als verklaring voor de daling van de jeugdcriminaliteit. Deze antwoorden zijn binnen onderhavig onderzoek echter niet relevant; het onderzoek richt zich immers op hypothesen voor het niet-reële deel van de daling c.q. registratie-effecten. Verder noemen respondenten driemaal de verschuiving van offline naar online criminaliteit als verklaring. Drie keer wordt genoemd dat men ‘onder druk van de politiek’ minder jeugdgroepen signaleert.

Tabel 4.5 – Genoemde beleidswijzigingen in e-mails van experts.

	Genoemde verklaringen (beleidswijzigingen)	Aantal keer genoemd	Beoordeling
1	Invoering elektronische aangifte	1	Melding (+) Registratie (+)
2	Onder druk van politiek minder jeugdgroepen tellen	3	Signaleren (-)
3	Een verschuiving van offline naar online strafbare feiten door jeugd	3	Melding (-) Signaleren (-) Registratie (-)
4	Veranderd acceptatieniveau bevolking	2	Melden (-)
5	Daling aantal besproken minderjarigen in Veiligheids-huis door anders werken	1	Registratie (-)
6	Invoering van BVH	1	Registratie (-)

7	Invoering ZSM en afhandeling 12-minner	2	Registratie (-)
8	Afschaffen bonnenquota	1	Signaleren (-) Registratie (-)
9	Invoering adolescentenstrafrecht	1	Onbekend
10	Uitgevoerde interventies	18	Nvt

Ten behoeve van de beantwoording van de onderzoeksvragen zijn de volgende waarnemingen relevant vanuit de analyse van grijze literatuur en de reacties van professionals in de LinkedIn-groep en per e-mail. We maken daarbij een onderscheid tussen verklaringen die van toepassing zijn of lijken op a) de registratie van jeugdcriminaliteit specifiek en b) de registratie van criminaliteit in het algemeen. Deze tien punten zijn bedoeld als inhoudelijke samenvatting van dit deelonderzoek en hebben niet de pretentie om te worden beschouwd als volwaardige hypotheses.

Specifiek van toepassing op de registratie van jeugdcriminaliteit:

1. Door het Salduz-arrest<sup>7</sup> is het voor politiemensen administratief lastiger geworden om op (lichte) jeugdcriminaliteit te acteren. De wetswijziging rondom de rechtsbijstand heeft invloed gehad op het proces van uitvoering;
2. Er is een verschuiving van offline jeugdcriminaliteit naar online jeugdcriminaliteit (cybercrime). Daarbij kan laatstgenoemde (nog) op minder aandacht rekenen van de opsporing dan de offline criminaliteit in de alledaagse werkelijkheid op straat;
3. Politiemensen kiezen bij een incident met jeugd in het algemeen voor de minst gecompliceerde (en minst tijdrovende) weg. Zij kiezen dan bijvoorbeeld voor een zorgmelding in plaats van een Proces-verbaal minderjarige (PVM);
4. Het aantal verdachten dat bij Halt aangemeld wordt vanwege zware delicten, neemt toe. Hierdoor blijven jeugdige verdachten buiten de registratie van politie en OM;
5. De invoering van ZSM en de afhandeling van 18-minners kan van invloed zijn op de instroom van verdachten. Er vindt eerder telefonisch overleg plaats over verdachten, waardoor er sneller keuzes gemaakt kunnen worden voor de afhandeling en ook het OM vroegtijdig betrokken is in de beoordeling. Hierdoor worden personen wellicht minder snel in het OM-domein geregistreerd;
6. Als gevolg van het stoppen van het Justitieel Casusoverleg (JCO) is het aantal in het Veiligheidshuis besproken minderjarigen afgenomen.

Van toepassing op de registratie van criminaliteit in het algemeen:<sup>8</sup>

1. De invoering van BVH en de latere consolidatie daarvan, wordt verondersteld een (tijdelijk) dalend effect te hebben op de registratie;
2. De invoering van de reprimande voor een zogeheten gering feit: daarmee blijven lichte feiten buiten het strafrecht;
3. Het aantal door het OM afgedane zaken daalt, met name ten aanzien van verkeersmisdrijven. Dit wordt ten minste gedeeltelijk verklaard doordat deze feiten tegenwoordig afgedaan worden door de politie en het CJIB (strafbeschikkingen). Deze stromen alleen in bij het OM als er verzet wordt aangetekend of de executie mislukt;
4. Het feit dat partijen binnen de strafrechtsketen strafbare feiten en verdachten op verschillende manieren registreren, kan leiden tot een vertekend beeld (een niet-reële daling).

We merken hierbij op dat de meeste door respondenten genoemde waarnemingen enkel voor Nederland gelden. Tegelijkertijd doet de daling in de geregistreerde (jeugd)criminaliteit – ook wel de *crime drop* genoemd – zich ook voor in ons omringende landen. Dat doet op voorhand vermoeden dat oorzaken voor de daling niet slechts in Nederland moeten worden gezocht. Aanvullend merken we daarbij op dat de invloed van voor Nederland relevante ontwikkelingen op de geregistreerde jeugdcriminaliteit (zie tabel 4.6), zoals de introductie van BVH, waarschijnlijk tijdelijk en niet permanent is. Omdat zich in 2007 en 2008 geen relevante ontwikkelingen in relatie tot de registratie van (jeugd)criminaliteit hebben voorgedaan, staan deze jaren niet vermeld.

Tabel 4.6 – Tijdslijn met de belangrijkste (beleidsmatige) ontwikkelingen in Nederland in de periode 2009-2014.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1ste kwartaal			Invoering ZSM			
2de kwartaal		Invoering Salduz				Adolescentenstrafrecht
3de kwartaal			Invoering reprimande			
4de kwartaal	Introductie BVH					

### 4.2.3 Bevindingen uit aanvullende interviews

De bevindingen vanuit de grijze literatuur en reacties van professionals per e-mail en in de LinkedIn-groep, vinden ondersteuning en aanvulling in door ons gehouden interviews. Twee aspecten die in relatie tot registratiesystemen expliciet aan bod komen in deze aanvullende interviews, zijn de introductie van BVH in 2009 en de betrouwbaarheid van de vulling van HKS.

Ten aanzien van de introductie van BVH kunnen verschillende elementen interessant zijn om nader te bekijken. Respondenten onderscheiden daarin de technische transitie, de praktische transitie (servers die uitvallen/aangiften opnemen lukt niet) en een kennistransitie (mensen moeten het systeem leren kennen en ermee leren werken). Wel moet daarbij worden opgemerkt dat deze zaken tegenwoordig grotendeels zijn opgelost, terwijl de daling van de jeugdcriminaliteit doorzet. De invoering van BVH kan de daling in de jeugdcriminaliteit daarom nooit in zijn geheel verklaren. Op basis van HKS wordt het aantal jeugdige verdachten bepaald. Respondenten benoemen dat de afgelopen jaren meermaals is uitgesproken dat de politie op korte termijn niet langer met dit systeem zou werken. In de praktijk blijkt echter dat deze zogeheten uitfasering (nog niet) wordt doorgezet. Een consequentie van het telkenmale aankondigen van de uitfasering van HKS is echter dat politie-eenheden dit systeem minder vullen. Later, wanneer blijkt dat het systeem toch niet wordt uitgefaseerd, maken zij inhaalslagen door niet ingevoerde informatie alsnog in te voeren. Het is de vraag of alle informatie wordt ingevoerd en zo niet, welke feiten op basis van welke criteria achterwege zijn gebleven. Wat de consequenties hiervan zijn op de trendlijnen aangaande jeugdcriminaliteit c.q. jeugdige verdachten, is niet bekend.

Er zijn – tot slot – ook andere factoren die mogelijk samenhangen met een daling in de registratie van jeugdcriminaliteit, die in de interviews aan bod komen. De politie heeft zich ten dele teruggetrokken als het gaat om toezicht en handhaving in het publieke domein. Deze taken worden tegenwoordig steeds vaker door bijvoorbeeld straatcoaches en jeugdboa's vervuld ('lichtblauwe brigades'). Het is de vraag of de incidenten die door deze functionarissen worden waargenomen ook in de registratiesystemen van de politie terechtkomen. Daarnaast is het de vraag hoe de opsporingscapaciteit zich ontwikkeld heeft als het gaat om het opsporen van jeugdcriminaliteit. Vanuit de gedachte dat hier minder capaciteit voor is gereserveerd, is het immers mogelijk dat ook minder jeugdige verdachten aan het OM zullen worden overgedragen. Ook kan de digitalisering c.q. een verschuiving naar de online wereld van invloed zijn op de geregistreerde criminaliteit. De jeugd leeft veel meer dan in het verleden online, hangt digitaal rond en het is dan ook hier waar grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt. Ook kunnen nieuwe delicten ontstaan en zou sprake kunnen zijn van een transitie in (type) gepleegde feiten. Online grensoverschrijdend gedrag wordt echter niet of nauwelijks door de politie geregistreerd.

## 4.3 Voorlopige hypothesen op basis van geraadpleegde bronnen

Onderhavig onderzoek heeft een hypothesevormend karakter. Hypothesen hebben betrekking op registratie-effecten die van invloed kunnen zijn op de geregistreeerde jeugdcriminaliteit en de gesignaleerde daling daarvan. Een inventarisatie van de wetenschappelijke literatuur, grijze documenten én verdiepende interviews hebben tot het formuleren van vijftien hypothesen geleid. We merken hierbij op dat dit een groslijst van hypothesen betreft. De hierna gepresenteerde hypothesen zullen nader onder de loep genomen worden in het vijfde en afsluitende hoofdstuk van deze rapportage.

### *Meldingskans*

1. Er bestaat consensus waar het gaat om de invloed van de leeftijd van het slachtoffer op de aangiftebereidheid. Oudere personen doen eerder aangifte van een delict dan jongere personen. Dit leidt tot de hypothese dat de leeftijd van potentiële slachtoffers is afgenomen.
2. Wanneer sprake is van (meer) letsel of schade, neemt de kans op aangifte toe. Dit leidt tot de hypothese dat het aantal ernstige incidenten waarvan jongeren verdacht worden en die letsel of schade tot gevolg hebben, is afgenomen.
3. Hoe hoger het vertrouwen in het politieoptreden is, hoe hoger de aangiftebereidheid is. Dit leidt tot de hypothese dat het vertrouwen in het politieoptreden is afgenomen.
4. De aangiftemogelijkheden beïnvloeden de aangiftebereidheid. Met de komst van internet is er een extra aangiftemogelijkheid bijgekomen. Dit leidt tot de hypothese dat de aangiftebereidheid is toegenomen. Een implicatie van deze hypothese is dat de invloed van registratie-effecten op de daling van de jeugdcriminaliteit zich zou beperken tot de signalerings- en registratiekans.

### *Signaleringkans*

1. Onder andere gemeentelijke BOA's houden zich nu steeds nadrukkelijker met deze thematiek bezig. Het is de vraag of alles wat deze BOA's zien, ook in de politieregistratie terecht komt. Daarnaast is ook bekend dat meer politie op straat leidt tot meer gesignaleerde criminaliteit. Dit leidt tot de hypothese dat een nadrukkelijker rol van gemeentelijke BOA's in het toezicht kan leiden tot een daling in de geregistreeerde criminaliteit.
2. De opsporing van jeugdcriminaliteit heeft mogelijk minder prioriteit bij de politie in vergelijking met andere zaken. Dit kan een gevolg zijn van



het wegvallen van prestatieafspraken waar het gaat om de opsporing van jeugdcriminaliteit. Dit leidt tot de hypothese dat het wegvallen van de prestatieafspraken tussen politie en OM heeft geleid tot een daling van het aantal aangebracht jeugdige verdachten / strafbare feiten. Een daling van de straattijd van executieve politiemedewerkers kan hiervoor eveneens (mede)verantwoordelijk zijn.

3. Er is een verschuiving van offline jeugdcriminaliteit naar online jeugdcriminaliteit. Vormen van cybercrime worden niet (voldoende) herkend en geregistreerd. Dit leidt tot de hypothese dat deze verschuiving leidt tot een daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit.

### *Registratiekansen*

1. Idealiter is een systeem gebouwd op de wensen van de gebruiker en kan het systeem zich aanpassen aan eventuele nieuwe wensen. De praktijk is echter dat medewerkers zich moeten aanpassen aan het systeem en het systeem niet altijd direct naar behoren werkt. Dit leidt tot de hypothese dat de introductie van een nieuw registratiesysteem (i.c. BVH) een daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit tot gevolg heeft gehad.
2. Op basis van het HKS van de politie wordt de leeftijd van verdachten bepaald. Deze cijfers staan derhalve aan de basis van landelijke gegevens over jeugdige verdachten. Dit systeem wordt niet altijd goed en tijdig gevuld door de voormalig regiokorpsen, onder andere omdat men in de veronderstelling verkeert dat gebruik van het HKS op korte termijn beëindigd wordt. Meermaals zijn de afgelopen jaren 'inhaalslagen' gemaakt, om registraties alsnog in te voeren. Dit leidt tot de hypothese dat een achterstand in het registreren in HKS van invloed kan zijn geweest op de geregistreerde jeugdcriminaliteit.
3. Met Salduz is het voor politiemensen administratief lastiger geworden om op (lichte) jeugdcriminaliteit te acteren. De wetswijziging rondom de rechtsbijstand heeft een grote invloed gehad op het proces van uitvoering, waarbij zaken vaker buiten het strafrecht worden gehouden. Dit leidt tot de hypothese dat deze ontwikkeling heeft geleid tot een daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit.
4. Politiemensen kiezen bij een incident vaker voor een zorgmelding. Deze zaken worden dan niet als een delict geregistreerd en krijgen geen opvolging in de strafrechtsketen. Dit leidt tot de hypothese dat een stijging van het aantal zorgmeldingen heeft geresulteerd in een daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit.
5. De invoering van ZSM heeft ertoe geleid dat eerder telefonisch overleg plaatsvindt over verdachten tussen politie en OM. Hierdoor kunnen

sneller keuzes gemaakt worden voor de afhandeling en is ook het OM vroegtijdig betrokken bij de beoordeling. Dit leidt tot de hypothese dat als gevolg van de ZSM-werkwijze minder jeugdigen instromen bij het OM.

6. Het Justitieel Casusoverleg (JCO) is gestopt. De hypothese is dat hierdoor minder minderjarige verdachten in het Veiligheidshuis besproken worden c.q. strafrechtelijk worden geregistreerd.
7. Invoering van de zogeheten reprimande voor een gering feit. Dit leidt tot de hypothese dat op misdrijven gepleegd door jeugdigen vaker een politietesept volgt, waardoor de geregistreeerde jeugdcriminaliteit daalt.
8. Het aantal verdachten dat bij Halt aangemeld wordt vanwege zware delicten, is recentelijk toegenomen. Hierdoor blijven jeugdige verdachten buiten de registratie van politie en OM.<sup>9</sup> Dit leidt tot de hypothese dat een toename van ernstige zaken bij Halt leidt tot een daling van het aantal strafrechtelijk bekende jeugdige verdachten.

## Eindnoten

1. Eén van deze onderzoeken richt zich ook op de invloed van de aangiftebereidheid.
2. Wel staat de grootte van deze invloed (in percentages) indien van toepassing weergegeven in het overzicht in bijlage 3.
3. [www.jeugdenveiligheid.nl](http://www.jeugdenveiligheid.nl)
4. Dat vermoeden wordt bevestigd in de aanvullende interviews (zie paragraaf 4.2.3).
5. De argumenten kwamen voort uit twee discussies in de door ons aangemaakte LinkedIn groep (zie hoofdstuk 2).
6. Daarmee doelen we zoals aangegeven op het deel van de daling dat zich (vermoedelijk) niet in de werkelijkheid voordoet maar een gevolg is van registratie-effecten (zie ook hoofdstuk 1).
7. Dit arrest stelt dat een verdachte voordat het politieverhoor aanvangt, in de eerste zes uur voor politieonderzoek, een raadsman (advocaat) gesproken moet hebben. Tevens geldt dat één ouder bij een verhoor aanwezig moet zijn.
8. De veronderstelling dat winkeldiefstal mogelijk minder wordt geregistreerd vanwege de introductie van de 'Overlastdonatie' (een schadevergoeding voor oponthoud en overlast) blijkt niet correct. De hoogte van deze schadevergoeding is vastgesteld aan de hand van de tijd die het de winkelier kost om de dief vast te houden en over te dragen aan de politie. Door de overdracht van de verdachte aan de politie wordt het delict ook in de politieregistratiesystemen geregistreerd (zie [www.so-da.nl](http://www.so-da.nl)).
9. Zo blijkt uit een persbericht van Halt op 21 april 2015.



# 5 Hypotheses nader onder de loep

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de hypotheses die in hoofdstuk 4 geformuleerd zijn. In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk behandelen we de feedback op deze hypotheses, die we tijdens een klankbordbijeenkomst hebben ontvangen van experts uit wetenschap en praktijk. We vullen deze feedback in de tweede paragraaf van dit hoofdstuk waar mogelijk aan met empirische gegevens om de juistheid van hypotheses te onderbouwen of ontkrachten ('brontoetsing'). In de derde en afsluitende paragraaf van dit hoofdstuk benoemen we de hypotheses die met inachtneming van de gegeven feedback en brontoetsing in aanmerking zouden komen voor verdiepend onderzoek.

## 5.1 Klankbordbijeenkomst

Tijdens de klankbordbijeenkomst zijn de hypotheses met betrekking tot de meldings-, signalerings- en registratiekansen (zie paragraaf 4.3) besproken. We lichten de feedback van de aanwezigen op deze hypotheses in de volgende subparagrafen toe.

### 5.1.1 Hypotheses met betrekking tot de meldingskansen

De eerste besproken hypothese veronderstelt dat een registratie-effect voort kan komen uit het gegeven dat het aantal jongeren is toegenomen. Wetenschappelijk onderzoek laat immers zien dat er een verband bestaat tussen het niet melden van een delict en een lagere leeftijd. De sterkte van dit verband is volgens één van de aanwezigen echter beperkt. Daarnaast wijzen meerdere aanwezigen erop dat eventuele demografische veranderingen niet zo groot zijn dat deze een dusdanig grote daling in de geregistreerde jeugdcriminaliteit tot gevolg heeft gehad. De plausibiliteit van deze hypothese is volgens de aanwezigen derhalve laag.

Een tweede besproken hypothese in relatie tot de meldingskansen, is de veronderstelling dat de ernst van de delicten waaraan jongeren zich schuldig maken afneemt. Een gevolg daarvan zou kunnen zijn dat minder vaak aangifte gedaan

wordt. Aanwezigen achten de plausibiliteit van deze hypothese echter niet groot. Ten eerste omdat het aandeel ernstige delicten te klein zou zijn om de gesignaleerde daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit te kunnen bewerkstelligen. Daarnaast wijst een van de aanwezigen erop dat ernstige delicten nog steeds voldoende in beeld komen bij de politie, maar dat minder ernstige maar vaker voorkomende feiten – vanwege allerlei redenen – juist vaker onopgemerkt blijven (hierover later meer).

De veronderstelling dat het vertrouwen in het politieoptreden is afgenomen, lijkt volgens de aanwezigen eveneens niet voor de hand te liggen. Onderzoek onder de bevolking wijst juist uit dat de tevredenheid over het politieoptreden toeneemt evenals de tevredenheid over het contact met de politie. In hoeverre extra aangiftemogelijkheden tot een toename van de aangiftebereidheid leiden, is volgens aanwezigen evenzeer de vraag. Het online doen van aangifte kan voor ouderen bijvoorbeeld juist een extra drempel vormen omdat zij minder thuis zijn in de digitale wereld. Ook slechte ervaringen met het doen van online aangifte kunnen personen ervan weerhouden om (later weer) aangifte te doen van een strafbaar feit waarvan de impact beperkt is.

Samenvattend ziet de klankbordbijeenkomst te weinig aangrijpingspunten voor de meeste hypothesen die ten aanzien van de meldingskans zijn geformuleerd. In hoeverre extra aangiftemogelijkheden van invloed zijn op de aangiftebereidheid, is volgens aanwezigen echter wel een interessant onderwerp voor nader onderzoek.

### ***5.1.2 Hypothese met betrekking tot de signaleringskans***

Er zijn drie hypothesen opgesteld die gerelateerd zijn aan de signaleringskans. De eerste met de aanwezigen besproken hypothese ging nader in op de veronderstelling dat de toegenomen rol van gemeentelijke BOA's in het (semi-)publieke domein van invloed is op de door de politie gesignaleerde criminaliteit. De aanwezigen vinden dit een interessante hypothese, daar toezicht en handhaving op meerdere beleids-terreinen<sup>1</sup> geen verantwoordelijkheid (meer) is van de politie en registraties van gemeentelijke BOA's niet (per definitie) inzichtelijk zijn voor politiemedewerkers. Een aantal van de aanwezigen acht bovendien de kans aanwezig dat vormen van onder jongeren veelvoorkomende criminaliteit door BOA's als 'baldadigheid' worden afgedaan en derhalve geen strafrechtelijk vervolg krijgen.

Een tweede hypothese die tijdens de klankbordbijeenkomst is besproken, heeft betrekking op de opsporing van jeugdcriminaliteit. Hoewel mogelijk sprake is van een grijs gebied tussen geprofessionaliseerd optreden en registratie-effecten, zijn met het oog op registratie-effecten twee ontwikkelingen relevant. De eerste relevante ontwikkeling is de afname van het zelfstandig opsporen van strafbare feiten door de politie (de zogenaamde 'haalzaken'). In het verleden werden naar verhouding veel meer haalzaken geregistreerd. Nu geldt dat met name brengzaken (i.c.

zaken waarvan burgers aangifte doen) ter kennis van de politie komen. In het verleden hiervan geldt dat opsporingscapaciteit voor delicten waaraan jongeren zich schuldig maken relatief beperkt is, uitgezonderd de zogenaamde *High Impact Crimes* (HIC). De ervaring van meerdere aanwezigen is dat via de werkwijze ZSM wordt beoogd zo snel mogelijk tot een strafrechtelijke afdoening te komen, zonder door te rechercheren op eventuele mededaders. Een gevolg hiervan is dat mededaders uit beeld blijven. Zoals een van de aanwezigen het verwoordt: *‘Op het gebied van jeugd is het te veel zaaks- en persoonsgericht.’* Een tweede ontwikkeling die wordt benoemd is de terugtrekkende rol van de politie op scholen. Deze was, zeker in het verdere verleden, erg groot. Omdat juist op school veel criminaliteit plaatsvindt maar deze niet altijd gemeld wordt, kan deze ontwikkeling bijdragen aan een daling van de gesignaleerde criminaliteit.

Tot slot is met de aanwezigen nader ingegaan op de verschuiving van offline naar online criminaliteit. Het is volgens meerdere aanwezigen een gegeven dat het leven van huidige jongeren zich veel meer online afspeelt dan in het verleden, terwijl de politie in dit domein veel minder aanwezig is. Dit heeft tot gevolg dat het aantal overlastmeldingen en vernielingen daalt, terwijl het online slachtoffer- en daderschap toeneemt. Delicten in de fysieke wereld signaleert de politie eerder dan delicten in de online wereld. Niet alleen doordat de politie hier minder aanwezig is, maar ook doordat er nieuwe vormen van criminaliteit ontstaan die nog niet herkend worden en er nieuwe modus operandi ontstaan als het gaat om bekende vormen van criminaliteit (bijvoorbeeld oplichting).

Samenvattend zijn de in relatie tot de signaleringskans geformuleerde hypothesen volgens bij de klankbordbijeenkomst aanwezige personen voldoende plausibel en bieden deze allen aangrijpingspunten voor toekomstig empirisch onderzoek. Desgevraagd gaat de voorkeur daarbij met name uit naar de verplaatsing van offline naar online jeugdcriminaliteit en veranderingen in het opsporingsproces.

### ***5.1.3 Hypothesen met betrekking tot de registratiekansen***

De meeste van de besproken hypothesen hebben betrekking op de registratiekansen. Dit zijn acht van de in totaal vijftien hypothesen. In hoeverre een achterstand in het vullen van HKS van invloed is geweest op de geregistreerde criminaliteit, kunnen de aanwezigen niet inschatten. Wel wijzen zij erop dat ook in andere systemen (zowel van de politie als het OM) een daling waarneembaar is.

De hypothese die technische problemen en ervaren problemen in het gebruik als uitgangspunt neemt, is volgens de aanwezigen op zichzelf onvoldoende overtuigend. Immers, dit zou ten hoogste tot een tijdelijke daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit hebben kunnen leiden direct na de invoering. De daling in de geregistreerde jeugdcriminaliteit zet echter reeds langere tijd door. Wel is het volgens aanwezigen interessant om gekoppeld aan het registratieproces te bekijken

welke andere werkprocessen mogelijk aanvullend van invloed kunnen zijn: bijvoorbeeld of (nog) bekend is wie het aanspreekpunt vormt binnen de huidige jeugdteams, of wie verantwoordelijk is voor de instroom van zaken. In relatie tot het werkproces bij de politie komt ook een aantal andere hypothesen met betrekking tot de registratiekans ter sprake, die op basis van de feedback van de klankbordbijeenkomst als plausibel aangemerkt kunnen worden. Dit zijn het Salduz-arrest, de mogelijkheid tot het geven van reprimandes en het in toenemende mate doen van zorgmeldingen.

Het Salduz-arrest, dat sinds 2010 geldt, zorgt volgens aanwezigen in de praktijk met name bij minderjarigen voor problemen bij het doorpakken op straat. Het wordt bijvoorbeeld als weinig zinvol gezien om twee agenten naar aanleiding van de aanhouding van een minderjarige meerdere uren binnen te houden, wanneer deze op zijn advocaat wacht. Dit gevoel kan bovendien worden versterkt wanneer bij politiemedewerkers de overtuiging bestaat dat de opvolging van het incident in de strafrechtsketen (i.c. het OM) beperkt is. Een consequentie hiervan kan zijn dat gebeurtenissen worden afgeschaald naar delicten of overtredingen die een minder intensieve afwerking vergen.<sup>2</sup> Te denken valt dan aan een reprimande. Hoewel een reprimande formeel in BVH geregistreerd moet worden, is het volgens meerdere aanwezigen de vraag in hoeverre dat ook daadwerkelijk gebeurt. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om een zorgmelding te doen. Een zorgmelding wordt gedaan bij Bureau Jeugdzorg (BJZ) en is civielrechtelijk van aard, waardoor gebeurtenissen die aanleiding hebben gegeven voor een zorgmelding buiten het zicht van de strafrechtsketen kunnen blijven. Eén van de bij de klankbordbijeenkomst aanwezigen stelt dat het aantal zorgmeldingen in zijn werkgebied bijna is verdubbeld.

Aanvullend zijn nog twee andere hypothesen besproken die gerelateerd zijn aan het werkproces van partijen. De eerste is de introductie van de ZSM-werkwijze. Aanwezigen geven aan dat deze werkwijze meer werk met zich meebrengt voor de politie (in termen van het opsporingsproces), waardoor relatief lichte delicten mogelijk niet geregistreerd worden maar naar een andere oplossing gezocht wordt (waaronder het 'goede gesprek'). Hierop is echter onvoldoende zicht, en dit is dan ook een hypothese die nader onderzocht zou kunnen worden. Daarnaast is het stoppen van het Justitieel Casusoverleg (JCO) aan bod gekomen. Hoewel er met het stoppen van het JCO sprake is van informatieverlies over jeugdige verdachten en hun omgeving, wordt hierin door meerdere aanwezigen geen relatie gezien met de registratie van jeugdcriminaliteit zelf. Tevens wijzen zij erop dat het aantal bij Halt aangemelde personen over de afgelopen jaren sterk gedaald is. Hoewel het aantal verdachten dat bij Halt wordt aangemeld vanwege relatief ernstige delicten recentelijk is toegenomen<sup>3</sup> valt deze eenmalige toename niet te plaatsen binnen de context van de dalende trend van geregistreeerde jeugdcriminaliteit.

Samenvattend zien de bij de klankbordbijeenkomst aanwezige personen een meerwaarde in het empirisch toetsen van verschillende hypothesen. Een aantal van deze hypothesen kan worden samengebracht onder de noemer ‘werkproces’. Derhalve kan worden bekeken in hoeverre het aantal geformuleerde hypothesen kan worden beperkt. Desgevraagd hebben aanwezigen de voorkeur voor nader onderzoek naar de invloed op de registratiekans van 1) het Salduz-arrest en 2) het aantal zorgmeldingen.

## 5.2 Brontoetsing

Aanvullend op de klankbordbijeenkomst is waar mogelijk aan empirische brontoetsing gedaan om de plausibiliteit van geformuleerde hypothesen nader te onderbouwen. Bij de keuze van hypothesen voor empirische brontoetsing speelden onder andere de volgende twee factoren een rol. Ten eerste diende met betrekking tot de gekozen hypothesen cijfermateriaal beschikbaar te zijn. Ten tweede mocht voor deze brontoetsing geen beroep worden gedaan op (analyse)capaciteit van de politie, het OM of andere instanties. Empirische brontoetsing bleek met name mogelijk voor hypothese 1 (meer minderjarigen en jongvolwassenen), hypothese 2 (daling ernstige delicten waarvan jongeren verdacht worden) en hypothese 15 (grotere instroom Halt).

### *Hypothese 1 (meer minderjarigen en jongvolwassenen)*

Minderjarigen en jongvolwassenen zijn minder snel geneigd om aangifte te doen. Cijfers verkregen via CBS Statline laten zien dat het aantal jeugdigen in de leeftijd van 10 tot 25 jaar tussen 2007 en 2014 is toegenomen met circa vier procent (zie tabel 5.1). Deze toename is ontoereikend om het trendbeeld van een sterk dalende jeugdcriminaliteit te kunnen verklaren door een sterke daling van de meldingskans onder deze specifieke groep. Daarmee ligt het voor de hand deze hypothese niet nader te toetsen.

*Tabel 5.1 – Leeftijd van jeugdigen en jongvolwassenen tussen 2007 en 2014 in absolute aantallen.*

	10 tot 15 jaar	15 tot 20 jaar	20 tot 25 jaar	Totaal
2007	985.737	998.488	966.035	2.950.260
2008	978.852	1.004.726	977.757	2.961.335
2009	980.868	1.010.527	996.859	2.988.254
2010	984.781	1.015.423	1.012.910	3.013.114
2011	998.740	1.006.744	1.034.729	3.040.213



2012	1.009.231	998.095	1.049.537	3.056.863
2013	1.015.734	992.851	1.056.687	3.065.272
2014	1.016.243	995.966	1.062.309	3.074.518

### *Hypothese 2 (daling ernstige delicten waarvan jongeren verdacht worden)*

Er wordt eerder aangifte gedaan van ernstige delicten c.q. delicten die tot meer schade of letsel kunnen leiden. Derhalve is bekeken hoe het aantal gewelds- en seksuele misdrijven en het aantal (vuur)wapenmisdrijven zich over de afgelopen jaren ontwikkeld heeft. Cijfers verkregen via CBS Statline laten zien dat dit aantal in de periode 2007 tot en met 2014 afneemt van 131.150 tot 102.880 (-22%) (zie tabel 5.2). Echter is niet bekend in hoeverre het hier jeugdige verdachten betreft. Wel is duidelijk dat de daling in het aantal ernstige delicten alleen onvoldoende is om de daling van het aantal jeugdige verdachten van 38 procent (zie hoofdstuk 1) te verklaren.

*Tabel 5.2 – Gewelds- en seksuele misdrijven tussen 2007 en 2014 in aantallen.*

	<b>Gewelds- en seksuele misdrijven</b>	<b>(Vuur)wapenmisdrijven</b>	<b>Totaal</b>
2007	125.190	5.960	131.150
2008	120.335	5.850	126.185
2009	120.335	6.630	126.965
2010	113.425	6.475	119.900
2011	111.995	7.340	119.335
2012	109.545	6.965	116.510
2013	102.080	6.480	108.560
2014	97.015	5.865	102.880

### *Hypothese 15 (grotere instroom Halt)*

Cijfers van CBS Statline laten zien dat het aantal jongeren dat bij Halt instroomt ten gevolge van een misdrijf in 2007 12.790 bedraagt. Tot en met 2013 is sprake van een daling van de instroom tot 6.880 personen, waarna dit aantal toeneemt tot 7.340 in 2014. Vergeleken met 2007 is het aantal vanwege een misdrijf bij Halt ingestroomde jongeren derhalve gedaald met 43 procent. Dit ontkracht de in de hypothese gedane aanname dat de instroom bij Halt structureel toeneemt.

## 5.3 Hypotheses voor verdiepend onderzoek

Op basis van de in de vorige paragrafen beschreven informatie, is het mogelijk om tot een onderbouwd voorstel te komen voor het al dan niet toetsen van de in hoofdstuk 4 gepresenteerde hypothesen. Hierna bespreken we de relevante hypothesen voor de meldings-, signalerings- en registratiekansen.

### *Meldingskansen*

Op basis van de geformuleerde en tijdens de klankbordbijeenkomst besproken hypothesen, lijken veranderingen in de meldingskansen van delicten in beperkte mate bijgedragen te (kunnen) hebben aan registratie-effecten. Nader onderzoek naar de invloed van extra aangiftemogelijkheden (i.c. internet) en de mate waarin deze aangiften kunnen bijdragen aan het opsporingsproces c.q. het aanhouden van een verdachte, is echter wel een interessant onderwerp van onderzoek.

### *Signaleringskansen*

Op basis van de gevonden bronnen en de input tijdens de klankbordbijeenkomst, lijken verschillende ontwikkelingen van invloed te zijn geweest op de signaleringskansen van jeugdcriminaliteit. De volgende hypothesen kunnen worden genoemd:

1. Een nadrukkelijker rol van gemeentelijke BOA's in het toezicht heeft geleid tot een daling in de geregistreerde jeugdcriminaliteit;
2. De afgenomen prioriteit in de opsporing van jeugdcriminaliteit heeft geleid tot een daling van het aantal aangebrachte jeugdige verdachten en door jeugdigen gepleegde strafbare feiten;
3. De daling in de geregistreerde jeugdcriminaliteit wordt mede veroorzaakt door een toename van jeugdcriminaliteit op internet:
  - a. De politie is minder actief op internet en signaleert deze delicten minder snel;
  - a. Strafbare feiten worden minder snel als dusdanig herkend (door zowel politie als burger) en derhalve minder vaak geregistreerd.

### *Registratiekansen*

De meeste geformuleerde hypothesen hebben betrekking op de registratiekansen. We geven opvolging aan de suggestie die tijdens de klankbordbijeenkomst gedaan is om een aantal hypothesen onder een bredere noemer te scharen. Dit leidt tot de volgende twee hypothesen:

1. De daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit is mede een gevolg van veranderingen in de automatisering van/bij de politie:
  - a. De invoering van BVH;
  - b. Het al dan niet 'uitfaseren' van HKS;

2. De daling van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit kan mede voortkomen uit veranderingen in het werkproces van de politie (i.c. het Salduz-arrest en de invoering van ZSM). Deze veranderingen in het werkproces kunnen namelijk hebben geleid tot:
  - a. Een toename van het aantal zorgmeldingen;
  - b. Een toename van het aantal reprimandes c.q. een politiesept;
  - c. Een toename van het aantal (niet-geregistreeerde) afhandelingen ('goede gesprekken').

## Eindnoten

1. Waaronder de Nieuwe Drank- en Horecawet.
2. Een consequentie hiervan kan zijn dat de relatieve ernst van geregistreeerde delicten toeneemt.
3. Zo blijkt uit een persbericht van Halt op 21 april 2015.

# Geraadpleegde empirische literatuur en documentie

Algemene Rekenkamer (2011). *ICT politie 2010*. Den Haag: Algemene Rekenkamer. Te downloaden via [www.rekenkamer.nl](http://www.rekenkamer.nl)

Algemene Rekenkamer (2012). *Prestaties in de strafrechtketen*. Den Haag: Algemene Rekenkamer. Te downloaden via [www.rekenkamer.nl](http://www.rekenkamer.nl)

Baumer, E.P. (2002). Neighborhood disadvantage and police notification by victims of violence. *Criminology*, 40(3): 579-616.

Baumer, E.P., R.B. Felson & S.F. Messner (2003). Changes in police notification for rape, 1973-2000. *Criminology*, 41(3): 841-872.

Baumer, E.P. & J.L. Lauritsen (2010). Reporting crime to the police, 1973-2005: A multivariate analysis of long-term trends in the national crime survey (NCS) and national crime victimization survey (NCVS). *Criminology*, 48(1): 131-185.

Beki, C., K. Zeelenberg & K. van Montfort (1999). An analysis of crime rates in the Netherlands 1950-93. *British Journal of Criminology*, 39(3): 401-415.

Bervoets, E., H. Ferwerda, B. Bremmers, D. Keijzer & T. Appelman. (2013). *Daling jeugdige verdachten in Amsterdam: Op zoek naar mogelijke verklaringen*. Rotterdam/Arnhem: Lokale Zaken/Bureau Beke.

Engelhard, B.J.M., F.W.M. Huls, R.F. Meijer & P. van Panhuis (2000). Criminaliteit en opsporing. In: F.W.M. Huls, M.M. Schreuders, M.H. ter Horst-van Breukelen & F.P. Van Tulder (red), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2000. Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: WODC.

Estrada, F. (2001). Juvenile violence as a social problem: Trends, media attention and societal response. *British Journal of Criminology*, 41: 639-655.

Felson, R.B., S.F. Messner, A.W. Hoskin & G. Deane (2002). Reasons for reporting and not reporting for domestic violence to the police. *Criminology*, 40(3): 617-648.

Ferwerda, H. & A. van Wijk (2014). *Focus op jeugdcriminaliteit. Inleiding voor de beroepspraktijk*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Finkelhor, D. & J. Wolak (2003). Reporting assaults against juveniles to the police: Barriers and catalysts. *Journal of Interpersonal Violence*, 18: 103-128.

Gibson, J. & B. Kim (2006). Measurement error and the effect of inequality on experienced versus reported crime. *Working Paper in Economics 5/06*.

Goudriaan, H., J.P. Lynch & P. Nieuwebeerta (2004). Reporting to the police in western nations: A theoretical analysis of the effects of social context. *Justice Quarterly*, 21(4): 933-969.

Goudriaan, H., K. Wittebrood & P. Nieuwebeerta (2004). Buurtkenmerken en aangiftegedrag van slachtoffers van criminaliteit: de effecten van sociaal-economische achterstand, informele sociale controle en vertrouwen in de effectiviteit van de politie. *Mens & Maatschappij*, 3(79): 287-314.

Goudriaan, H. & P. Nieuwebeerta (2007). Contextual determinants of juveniles' willingness to report crimes. A vignette experiment. *Journal of Experimental Criminology*, 3: 89-111.

Goudriaan, H., Kessels, R., Van der Broek, T. & N. Tollenaar (2014). Jeugdige verdachten (Politie). In: A.M. van der Laan, Goudriaan, H. & G. Weijters (red.). *Monitor jeugdcriminaliteit: Ontwikkelingen in de aantallen verdachten en strafrechtelijke daders 1997 t/m 2012*. (pp. 19-54). Den Haag: WODC/CBS. Cahier 2014-7.

Heijden, T. van der (2014). *Trends in jeugdcriminaliteit*. Interne memo Parket Generaal.

Huls, F. (1985). Geregistreerde criminaliteit 1948-1984. In J.C.H. Blom (red), *Redenen van wetenschap. opstellen over de politie veertig jaar na het Politiebesluit 1945*. Arnhem: Gouda Quint

Jackson, S.L. (2009). *Research Methods and Statistics: A Critical Thinking Approach 3rd Edition*. Belmont, CA: Wadsworth.

KLPD (2007). *Landelijke criminaliteitskaart 2006. Een analyse van misdrijven en verdachten op basis van gegevens uit HKS*. Zoetermeer: KLPD.

Kury, H., R.H.C. Teske & M. Würger (1999). Reporting of crime to the police in the Federal Republic of Germany: A comparison of the old and the new lands. *Justice Quarterly*, 16(1): 123-151.

Laan, A.M. van der, H. Goudriaan. & G. Weijters (2014). *Monitor jeugdcriminaliteit: Ontwikkelingen in de aantallen verdachten en strafrechtelijke daders 1997 t/m 2012*. Den Haag: WODC/CBS. Cahier 2014-7.

Leermakers, J.P.J. & T.P. van Hoof (2013). *Jeugd op stellen. Een onderzoek naar de daling van de jeugdcriminaliteitscijfers binnen de politie-eenheid Oost-Brabant*. Avans Hogeschool.

Levitt, S.D. (1998). The relationship between crime reporting and police: implications for the use of Uniform Crime Reports. *Journal of Quantitative Criminology*, 14(1): 61-81.

MacDonald, Z. (2000). The impact of under-reporting on the relationship between unemployment and property crime. *Applied Economics Letters*, 7(10): 659-663.

MacDonald, Z. (2001). Revisiting the dark figure: a micro-econometric analysis of the underreporting of property crime and its implications. *British Journal of Criminology*, 41: 127-149.

MacDonald, Z. (2002). Official crime statistics: their use and interpretation. *The Economic Journal*, 112(Februari): F85-F106.

Rennison, C.M. (2003). Reporting to the police by Hispanic victims of violence. *Violence and Victims*, 22(6): 754-772.

Ruback, R.B. & K.S. Menard (2001). Rural-urban differences in sexual victimization and reporting. *Criminal Justice and Behavior*, 28(2): 131-155.

Slocum, L.A., T.J. Taylor, B.T. Brick & F.A. Esbensen (2010). Neighborhood structural characteristics, individual-level attitudes and youths crime reporting intentions. *Criminology*, 48(4): 1063-1100.

Soares, R.R. (2004). Crime reporting as a measure of institutional development. *Economic Development and Cultural Change*, 52(4): 851-871.

Tolsma, J., J. Blaauw & M. te Grotenhuis (2010). When do people report crime to the police? Results from a factorial survey design in the Netherlands 2010. *Journal of Experimental Criminology*, 8: 117-134.

Vollaard, B. & P. Koning (2009). The effect of police on crime, disorder and victim precaution: Evidence from a Dutch victimization survey. *International Review of Law and Economics*, 29: 336-348.

Vollaard, B., P. Versteegh. & J. van den Brakel (2009). *Veelbelovende verklaringen voor de daling van de criminaliteit na 2002*. Den Haag: Politie en Wetenschap.

Vollaard, B. & J. Hamed (2012). Why the police have an effect on violent crime after all: Evidence from the British Crime Survey. *Journal of Law and Economics*, 55(4): 901-924.

Wittebrood, K. (2000). Trends in jeugdgeweld. *Justitiële Verkenningen*, 26(1): 21-34.

Wittebrood, K. & M. Junger (2002). Trends in violent crime: a comparison between police statistics and victimization surveys. *Social Indicators Research*, 59: 153-173.

Wittebrood, K. & P. Nieuwbeerta (2006). Een kwart eeuw stijging in geregistreerde criminaliteit. Vooral meer registratie, nauwelijks meer criminaliteit. *Tijdschrift voor Criminologie*, 48(3): 227-242.

## Overige relevante literatuur (niet-empirisch)

Blumstein, A. & J. Wallman (2006). The crime drop and beyond. *Annual Review of Law and Social Science*, 2: 125-146.

Brame, R., M.G. Turner & R. Paternoster (2005). *Surveying residential burglaries: A case study of local crime measurement*.

Bunt, H. van de & C. Bijleveld (2000). Het luisterend oor van de criminoloog. *Tijdschrift voor Criminologie*, 1: 55-57.

Cook, P.J. & J.H. Laub (2002). After the epidemic: Recent trends in youth violence in the United States. *Crime and Justice*, 29: 1-37.

Elffers, H. (2003). Leugens, verdraaide leugens, statistiek en .... misdaadstatistiek (2003). *Stator*, 3: 10-16.

Elffers, H. & G. Bruinsma (2005). De misdaadcijfers lopen terug! Politie proficiat! Of, eh.... *Tijdschrift voor Criminologie*, 47(4): 376-388.

Gabor, T. (1999). Trends in youth crime: Some evidence pointing to increases in the severity and volume on the part of young people. *Canadian Journal of Criminology*, July: 385-392.

Greenberg, D.F. (2013). Studying New York's crime decline: Methodological issues. *Justice Quarterly*, 31(1): 154-188.

Gruszczynska, B. & M. Gruszczynski (2005). Crime in enlarged Europe: Comparison of crime rates and victimization risks. *Transition Studies Review*, 12(2): 337-345.



Kirk, D.S. & M. Matsuda (2011). Legal cynicism, collective efficacy, and the ecology of arrest. *Criminology*, 49(2): 443-472.

Kirk, D.S. & A.V. Papachristos (2011). Cultural mechanisms and the persistence of neighborhood violence. *American Journal of Sociology*, 116(4): 1190-1233.

Korf, D. J., Benschop, A., Blom, T. & M. Steen (2012). *Minder ernstig, Vaker gestraft. Een onderzoek naar de aard en kwalificatie van jeugdcriminaliteit*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

Levitt, S.D. (1998). Why do increased arrest rates appear to reduce crime: Deterrence, incapacitation or measurement error? *Economic Inquiry*, 36(Juli): 353-372.

Levitt, S.D. (2004). Understanding why crime fell in the 1990s: Four factors that explain the decline and six that do not. *The Journal of Economic Perspectives*, 18(1): 163-190.

Marenin, O. (1997). Victimization surveys and the accuracy and reliability of official crime data in developing countries. *Journal of Criminal Justice*, 25(6): 463-475.

Rand, M.R. & C.M. Rennison (2002). True crime stories? Accounting for differences in our national crime indicators. *Chance*, 47-51.

Rovers, B. (2000). Toename van geweld leidt tot betere registratie. *Tijdschrift voor Criminologie*, 42: 58-64.

Sampson, R.J. & D.J. Bartusch (1998). Legal cynicism and (subcultural) tolerance of deviance: The neighborhood context of racial differences. *Law & Society Review*, 32(4): 777-804.

Sherman, L.W. & D. Weisburd (1995). General deterrent effects of police patrol in crime 'hot spots': A randomized controlled trial. *Justice Quarterly*, 12: 625-648.

Vollaard, B. (2005). De kunst van het wegdenken. Effectiviteit van de politie. *Secondant*, 19(4): 17-20.

Weijers, I. (2008). Het gaat niet slecht met de Nederlandse jeugd. *Justitiële Verkenningen*, 34(8): 38-48.

Worrall, J.L. (2010). Police levels and crime rates: An instrumental variables approach. *Social Science Research*, 39: 506-516.

Zimling, F.E. (1998). The youth violence epidemic: myth or reality? *Wake Forest Law Review*, 33: 727-744.



# Bijlage 1

## Respondenten interviews

Ruud Bloembergen	Openbaar Ministerie
Lenemieke Goossens	Algemene Rekenkamer
Herman Jagtman	Openbaar Ministerie
Jord Koppejan	Nationale Politie
Isabeth Mijnaerends	Openbaar Ministerie
Pauline Reeuwijk	Algemene Rekenkamer
Wouter Stol	Open Universiteit/Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
Wil van Tilburg	Nationale Politie

## Bijlage 2

### Aanwezigen klankbordbijeenkomst

Sheila Adjiembaks	Avans Hogeschool
Walter Faber	Veiligheidshuis Amsterdam
Teun de Frel	Veiligheidshuis Haaglanden
Heike Goudriaan	Centraal Bureau voor de Statistiek
Eddy Klein-Hofmeijer	Politie-eenheid Oost-Nederland
Daan Kagchelland	Politie-eenheid Zeeland West-Brabant
Nicole Tillie	Nationale Politie ('Sociale media en Jeugd')
Marlous de Vos	Jeugdzorg
Monique Willemsen	Openbaar Ministerie

## Bijlage 3

### Overzicht relevante wetenschappelijke literatuur

<i>Meldingskans</i>					
Bron	Factor(en)	Veronderstelde richting	Involed op cijfers	Type delict(en)	Data
Baumer, 2002	SES van de buurt	Neutraal	Direct	Zware mishandeling / beroving	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	SES van de buurt is zeer slecht	Negatief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	SES van de buurt is slecht	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is mannelijk	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is minderjarig	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is ongetrouwd	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So heeft langer opleiding gevolgd	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So verdient relatief goed	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is huiseigenaar	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Dader is jonger dan 18	Negatief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Meerdere ouders	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS

Baumer, 2002	So is man	Negatief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Delict gebeurt vlakbij huis	Positief (onbekend %)	Direct	Eenvoudige mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is jonger dan 30	Negatief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is niet getrouwd	Negatief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Er is een getuige van het delict	Positief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Dader is >30	Positief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Dader was gewapend met pistool	Positief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Delict gebeurt vlakbij huis	Positief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Feit leidt tot serieuze verwondingen	Positief (onbekend %)	Direct	Zware mishandeling	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is man	Negatief (onbekend %)	Direct	Beroving	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is jonger dan 29	Negatief (onbekend %)	Direct	Beroving	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	So is ongetrouwd	Negatief (onbekend %)	Direct	Beroving	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Delict gebeurt in woonomgeving	Positief (onbekend %)	Direct	Beroving	Kwantitatief: AINCVS

Baumer, 2002	Etniciteit so = hispanic	Negatief (onbekend %)	Direct	Beroving	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, 2002	Meer schade of letsel	Positief (onbekend %)	Direct	Beroving	Kwantitatief: AINCVS
Baumer, Felson & Messner, 2003	Dader is bekende / onbekende	Neutraal (nvt)	Direct	Verkrachting	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Meldingsbereidheid	Positief (33%)	Direct	Alle niet-dodelijk	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	So is man	Negatief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Dader is familie	Negatief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Meerdere daders	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Huiselijk geweld	Negatief (onbekend %)	Direct	Geweld en zeden	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Wapengebruik	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Incident leidt tot verwondingen	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Hogere leeftijd so	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld, vermogen, zeden	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Getrouwd	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld, vermogen, zeden	Kwantitatief: NCS & NCVS
Baumer & Lauritsen, 2010	Dader is man	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld, vermogen, zeden	Kwantitatief: NCS & NCVS



Baumer & Lauritsen, 2010	Dader is minderjarig	Negatief (onbekend %)	Direct	Geweld, vermogen, zeden	Kwantitatief: NCS & NCVS
Estrada, 2001	Toenemende aandacht en prioriteit	Positief (80%)	Direct	Geweld op school	Kwantitatief: politie- en schooldata
Felson et al., 2002	So is vrouw	Positief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Felson et al., 2002	Schaamte / privacy	Negatief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Felson et al., 2002	Dader is bekende	Negatief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Felson et al., 2002	Ernst volgens so	Positief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Felson et al., 2002	Inschatting dat politie incident serieus neemt	Positief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Felson et al., 2002	Wapengebruik	Positief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Felson et al., 2002	Letsel	Positief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Felson et al., 2002	Delict vindt plaats in huis so	Positief (onbekend %)	Direct	Huiselijk geweld	Kwantitatief: NCVS
Finkelhor & Wolak, 2003	Volwassen dader	Positief (330-430%)	Direct	Geweld tegen minderjarigen	Kwantitatief: NIS-MART-2
Finkelhor & Wolak, 2003	Geadviseerd worden om aangifte te doen	Positief (180%-380%)	Direct	Geweld tegen minderjarigen	Kwantitatief: NIS-MART-2

Finkelhor & Wolak, 2003	Locatie incident is school	Negatief (70%)	Direct	Geweld tegen minderjarigen	Kwantitatief: NIS-MART-2
Finkelhor & Wolak, 2003	Wordt als serious incident gezien	Positief (30%)	Direct	Geweld tegen minderjarigen	Kwantitatief: NIS-MART-2
Finkelhor & Wolak, 2003	Idee dat politie zaak serious neemt	Positief (40%)	Direct	Geweld tegen minderjarigen	Kwantitatief: NIS-MART-2
Finkelhor & Wolak, 2003	Opleidingsniveau is laag	Positief (130%)	Direct	Geweld tegen minderjarigen	Kwantitatief: NIS-MART-2
Finkelhor & Wolak, 2003	Eerdere ervaringen met de politie	Positief (200%)	Direct	Geweld tegen minderjarigen	Kwantitatief: NIS-MART-2
Gibson & Kim, 2006	Hogere leeftijd so	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: ICVS
Gibson & Kim, 2006	Meer jaren schooling so	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: ICVS
Gibson & Kim, 2006	Werkloosheid	Negatief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: ICVS
Gibson & Kim, 2006	So positief over politie	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: ICVS
Gibson & Kim, 2006	Grotere stad	Negatief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: ICVS
Gibson & Kim, 2006	Hoge linguïstische / etnische diversiteit	Negatief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: ICVS
Gibson & Kim, 2006	Verzekerd zijn	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld en vermogen	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Ernst delict	Positief (onbekend %)	Direct	Criminaliteit algemeen	Kwantitatief: ICVS

Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Meerdere daders	Positief (onbekend %)	Direct	Geweldsdelicten	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Gebruik van wapens	Positief (onbekend %)	Direct	Geweldsdelicten	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Bekende dader	Positief (onbekend %)	Direct	Geweldsdelicten	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Vertrouwen in politie	Positief (onbekend %)	Direct	Criminaliteit algemeen	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Hoog inkomen	Positief (onbekend %)	Direct	Vermogensdelict	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Geslacht is man	Positief (onbekend %)	Direct	Vermogensdelict	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	Hogere leeftijd	Positief (onbekend %)	Direct	Criminaliteit algemeen	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan, Lynch & Nieuwbeerta, 2004	So heeft een partner	Positief (onbekend %)	Direct	Criminaliteit algemeen	Kwantitatief: ICVS
Goudriaan & Nieuwbeerta, 2007	Incident gebeurt op straat (i.p.v. op school)	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: experimenteel onderzoek (vignette)
Goudriaan & Nieuwbeerta, 2007	So kent dader goed	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: experimenteel onderzoek (vignette)
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	Extreme achterstand buurt	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB

Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	Sociale cohesie	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	Vertrouwen in de politie	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	Meer schade en/of letsel	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	Hogere leeftijd	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	So is vrouw	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	So is autochtoon	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	So is eenpersoonshuishouden	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Goudriaan, Wittebrood & Nieuwbeerta, 2004	So heeft een betaalde baan > 15 uur	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: PMB
Kury, Teske & Wurger, 1999	Ernstig delict	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: slachtofferonderzoek

Kury, Teske & Wur-ger, 1999	Hogere schade	Positief (onbe-kend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: slachtof-feronderzoek
Levitt, 1998	Toename politie-terkte	Positief (onbe-kend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: NCVS, UCR
McDonald, 2000	So is getrouwde vrouw	Positief (6%)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2000	So is werkloos	Negatief (9%)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2000	Incident 's nachts	Positief (4%)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2000	Herhaald slachtofferschap	Negatief (2%)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2000	So gebruikt drugs	Negatief (10%)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2000	So is verzekerd	Positief (25%)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	So is man	Negatief (5%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	So is Aziatisch	Positief (9%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	So is werkzaam	Positief (6%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	Incident 's nachts of in het weekend	Positief (5-7%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	So raakt gewond	Positief (33%-37%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	Herhaald slachtofferschap	Negatief (8%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	Zorgen over criminaliteit bij so	Positief (6%-8%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2001	Ontevreden over politie	Negatief (12%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS

McDonald, 2002	Jonge leeftijd so	Negatief (onbekend %)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	So is vrouw	Positief (7%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	So is Aziatisch	Positief (8%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	So is werkloos	Negatief (7%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	Zorgen over criminaliteit bij so	Positief (9%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	Ontevreden over politie	Negatief (7%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	Herhaald slachtofferschap	Negatief (11%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	So raakt gewond	Positief (25%-28%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	Inbraak 's nachts	Positief (6%-9%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
McDonald, 2002	So is verzekerd	Positief (17%-19%)	Direct	Inbraak	Kwantitatief: BCS
Rennison, 2003	Etniciteit so is blank	Negatief (15%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	So is vrouw	Positief (33%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	So is getrouwd	Positief (14%-33%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	Stedelijke omgeving	Negatief (9%-23%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	Dader is bekend maar geen partner	Negatief (19%) <sup>1</sup>	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS

Rennison, 2003	Daders bestaan uit een groep van mannen en vrouwen	Positief (33%) <sup>2</sup>	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	Dader is meerderjarig	Positief (56%-63%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	Feit leidt tot verwonding	Positief (75%-265%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	Wapengebruik tijdens delict	Positief (18%-136%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	Meerdere daders	Positief (19%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Rennison, 2003	Geen getuige(n) aanwezig	Negatief (43%)	Direct	Geweld	Kwantitatief: NCVS
Ruback & Menard, 2001	Verstedelijk gebied	Positief (onbekend %)	Direct	Zeden	Kwantitatief: UCR and data van 'rape crisis centers'
Ruback & Menard, 2001	Dader is onbekende	Positief (onbekend %)	Direct	Zeden	Kwantitatief: UCR and data van 'rape crisis centers'
Slocum et al., 2010	Lage sociaal-economische status buurt so	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW
Slocum et al., 2010	So is etnische minderheid	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW
Slocum et al., 2010	So is vrouw	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW
Slocum et al., 2010	Jong so	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW

Slocum et al., 2010	Bekend aanbod politie	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW
Slocum et al., 2010	Positieve kijk op politie	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW
Slocum et al., 2010	So is delinquent	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW
Slocum et al., 2010	Hogere perceptie dat men so kan worden	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: TCC/TW
Soares, 2004	Aanwezigheid politie	Positief (onbekend %)	Direct	Diefstal en inbraken	Kwantitatief: ICVS, UNCS
Soares, 2004	Perceptie corruptie bij overheid	Negatief (onbekend %)	Direct	Diefstal, inbraken en geweld	Kwantitatief: ICVS, UNCS
Soares, 2004	Langdurige stabiele democratie	Positief (onbekend %)	Direct	Diefstal	Kwantitatief: ICVS, UNCS
Tolsma et al., 2010	Hogere tijdsinvestering aangifte	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: experimenteel
Tolsma et al., 2010	Ruim aanbod aangiftemogelijkheden	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: experimenteel
Tolsma et al., 2010	Dader is bekend	Negatief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: experimenteel
Tolsma et al., 2010	Advies politie om aangifte te doen	Positief (onbekend %)	Direct	Algemeen	Kwantitatief: experimenteel
Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006	Meldingsbereidheid	Positief (25%)	Direct	Geweld (+43%) Diefstal (+39%) Vernieling (+18%)	Kwantitatief: CBS, ESM, ERV, POLS/ERV



<i>Signaleringsskansen</i>					
Vollaard & Hamed, 2012	Meer politie-inzet	Positief (1% meer inzet + 1% registratie)	Direct	Geweldscriminaliteit	Kwantitatief: politie-cijfers en BCS
Wittebrood, 2000	Beleid gericht op jeugdcriminaliteit	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld door jeugdigen	Kwantitatief: politie-cijfers en self-report data
<i>Registratiekansen</i>					
Wittebrood & Junger, 2002	Bereidheid politie opmaken pv	Positief (onbekend %)	Direct	Geweld	Kwantitatief: CBS en slachtofferenquêtes
Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006	Opmaak proces-verbaal	Positief (74%)	Direct	Geweld (+62%) Diefstal (+117%) Vernieling (72%)	Kwantitatief: CBS, ESM, ERV, POLS/ERV

## Gebruikte afkortingen in bijlage 3

AINCVS	- Area-Identified National Crime Victimization Survey
BCS	- British Crime Survey
CBS	- Centraal Bureau voor de Statistiek
CJIB	- Centraal Justitieel Incassobureau
ERV	- Enquête Rechtsbescherming en Veiligheid
ESM	- Enquête Slachtoffers Misdrijven
ICVS	- International Crime Victims Survey
NCS	- National Crime Survey
NCVS	- National Crime Victimization Survey
NISMART-2	- Second National Incidence Study of Missing, Abducted, Runaway, and Thrownaway Children
PMB	- Politiemonitor Bevolking
PVB	- Proces verbaal minderjarigen
POLS	- Permanent Onderzoek Leefsituatie
TCC/TW	- Teens, Crime, and the Community/Community Works
UCR	- Uniform Crime Reports
UNCS	- United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems
ZSM	- Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk

## Eindnoten

1. In vergelijking met aangiftgedrag in het geval dat de dader een partner is.
2. In vergelijking met het aangiftgedrag in het geval de dader één man is.

## Bijlage 4

# Overzicht van grijze literatuur

Interpretatie of letterlijk in tekst.

Nr.	Titel	Wie?	Jaar/ sinds	Toelichting/samenvatting	Beoordeling
1	Kamerbrief voortgang aanpak criminele jeugdgroepen (Bron: Website Wegwijzer Jeugd en Veiligheid)	Ministerie van V&J	2014	De laatste jaren neemt niet alleen het totaal aantal hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen af, ook de jeugdcriminaliteit daalt sinds enkele jaren. Het aantal minderjarige verdachten nam tussen 2007 en 2013 met bijna zestig procent af. Tegelijkertijd zal het actieprogramma jeugdgroepen verder inzetten op het versterken van het vroegtijdig signaleren en ingrijpen (om door groei te voorkomen).	Signaleren (+) Registratie (+)
2	Niet alle scholen melden geweld [nieuwsbericht] (Bron: Website Wegwijzer Jeugd en Veiligheid)	Onderwijsbonden/ EenVandaag	2011	Middelbare scholen melden één op de drie incidenten met verbaal of fysiek geweld niet. Angst voor imagoschade is een belangrijke reden om dit niet te melden.	Melden (-)

3	Minder criminaliteit onder jongeren [nieuwsbericht] (Bron: Website Wegwijzer Jeugd en Veiligheid)	CBS	2011	Na een jarenlange stijging daalt het aantal daders van delinquent gedrag onder de minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen). Om te kunnen stellen of sprake is van een dalende trend, is meer inzicht nodig in de achtergronden van de trends in de jeugdcriminaliteit. Ook de vernieuwde registratiesystemen van de politie en het Openbaar Ministerie kunnen mede oorzaak zijn van de afname in de statistieken.	Registratie (-)
4	Problematische jeugdgroepen vereisen een meer sporenaanpak	Secondant (vaktijdschrift)	2010	In 2009 heeft de politieorganisatie, in opdracht van de minister van BZK, de registratie van jeugdgroepen verbeterd.	Registratie (+)
5	Masterplan Jeugdgroepen 2009	Politie	2009	Dit plan heeft als inzet het verhogen van de kans dat een jeugdgroep in beeld komt.	Signaleren (+)
6	Werkinstructie GECOS (25 feb 2013)	Gemeenten	2013	Gericht op stroomlijning informatieverwerking jeugdveiligheidskeuzen, eerder en beter waarnemen, signaleren en oppakken (agenderen) van casus.	Signaleren (+) Registreren (+)
7	Algemene werkwijze GCOS Nazorg Jeugd (NJ)	Gemeenten	2013	Idem.	Signaleren (+) Registreren (+)

8	Procesmodel JSR – PVM/ZSM/ JCO (Versie 3, juni 2013)	Jeugdzorg en Jeugdrechtclassering	2013	<p>Processen worden beschreven zoals ze zouden moeten verlopen. Er wordt een beschrijving gegeven van een nieuwe werkwijze (minder informatie overdragen, op basis efficiency en need to know). ZSM wordt benoemd. Een van de doelen is zicht en sturing op het totale ketenproces verbeteren door een betere gezamenlijke informatiepositie, zowel op inhoud (casuïstiek) als ook op procesniveau (o.a. doortijden). De informatiepositie moet zowel het (kunnen) signaleren als registreren bevorderen.</p>	Signaleren (+) Registreren (+)
9	Invoerinstructie BVH reprimande	Politie	2013	<p>Het begrip 'reprimande' wordt geplaatst in de context van de strafrechtelijk minderjarige verdachte (personen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar die een misdrijf plegen). Strafbare feiten van een eenvoudige en licht karakter kunnen door middel van de reprimande buiten het justitiële circuit worden gehouden. Feit alleen vastgelegd in BVH administratie. Indien het OM een zaak reeds in behandeling heeft genomen (ook via ZSM of JCO), kan alsnog besloten worden tot een reprimande. Dit leidt tot een beleidssepot.</p>	Registreren (-)

10	Werkwijze HALT overtreding	Politie	2013	In dit document wordt aangegeven hoe misdrijven en overtredingen (beter) met Halt kunnen worden aangepakt. Misdrijven en overtredingen blijven daarmee buiten het strafrecht (en de daarvoor geldende administratie).	Registreren (-)
11	Het Model Samenwerkingsprotocol en de Handreiking voor samenwerking (2014)	Jeugdzorg	2014	Gericht op stroomlijnen van de uitwisseling en samenwerking van de jeugdzorg en jeugdbescherming	Signaleren (+) Registreren (+)
12	Visiedocument 'Rol van de politie bij Vroegsignaleren & Doorverwijzen 2011'	Politie	2011	Het visiedocument is gericht op een betere vroegsignalering en betere registratie	Signaleren (+) Registreren (+)
13	MEMO Instroom en afdoening jeugdzaken	Politie	2014	Er wordt een aantal mogelijke verklaringen genoemd voor trends in de instroom en afdoening van jeugdzaken door het OM. Er wordt echter niet ingegaan op registratie-effecten.	Onbekend
14	Problematische Jeugdgroepen & Overlast door Jeugd in het publieke domein 2011 (versie 3.0)	Politie	2011	Een herziene procesbeschrijving die een betere registratie tot doel heeft	Registreren (+)
15	Processchema Jeugdzaken	Politie	Onbekend	Doel is verbetering proces van afdoening	Registreren (+)
16	ICT politie 2010, Algemene rekenkamer	Algemene Rekenkamer	2010	Rapport over registratie bij de politie (i.c. BVH)	Registreren (-)

17	Prestaties in de strafrechtsketen	Algemene Rekenkamer	2012	Rapportage waaruit blijkt dat sprake is van ongewenste uitstroom van zaken	Registreren (-)
18	Jeugd op stellen. Een onderzoek naar de daling van de jeugdcriminaliteitscijfers binnen de politie-eenheid Oost-Brabant	Avans Hogeschool i.s.m. politie-eenheid Oost-Brabant	2013	Afstudeeronderzoek waarin verschillende hypothesen worden getoetst aangaande registratie-effecten (is werkelijkheid anders dan de geregistreerde criminaliteit; wijze van afdoening door de politie en aanwezigheid van politie op straat).	Signaleren (-) Registreren (-)
19	Toepassing reprimande door politie en relatie met OM	Politie	2012	Deze memo is bedoeld om helderheid te geven over de definiëring, afbakening en toepassing van de politiereprimande in het Jeugdstrafproces.	Registreren (-)
20	Schema Salduz Minderjarige Verdachte	Politie	2010	Als een verdachte aangehouden wordt, moet deze voordat het politieverhoor aanvangt (in de eerste zes uur voor politieonderzoek) een raadsman gesproken hebben.	Registreren (-)
21	Stroomschema beslissboom afhandeling minderjarige (PowerPoint)	Politie	2011	Mogelijkheid tot geven van een reprimande en daarmee het buiten het strafrecht houden van een overtreding/misdrijf.	Registreren (-)
22	Richtlijn voor strafvordering jeugd (2011R017) (vervallen)	OM	2011	Niet duidelijk hoe dit van invloed is op registratie-effecten bij de omvang jeugdcriminaliteit.	Onbekend

23	Aanwijzing effectieve afdoening strafzaken jeugdigen (2011A008) (vervallen)	OM	2011	Politiesepots van invloed op registratie.	Registreren (-)
24	Aanwijzing Halt-afdoening (2009A023) (vervallen)	OM	2009	Van invloed op registratie (wel of niet via strafrecht)	Registreren (-)
25	Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt (2014R005) (vervallen)	OM	2014	Deze aanwijzing bevat de uitgangspunten voor de behandeling van strafzaken jeugd en de toepassing van het adolescentenstrafrecht. Tevens bevat deze beleidsregel de strafmaten voor Halt-afdoeningen en richtlijnen voor strafvordering voor de afdoening van jeugdzaken. Mogelijkheid adolescentenstrafrecht.	Registreren (-)
26	Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt (2014R008)	OM	2014	Idem	Registreren (-)
27	Perspectief op 2010 (OM)	OM	2010	Beleids- en positiebepaling OM. In het beleid aandacht voor waarnemen en registreren van jeugdcriminaliteit.	Signaleren (+) Registreren (+)
28	Perspectief 2015: Een zichtbaar, merkbaar en herkenbaar OM	OM	2015	Visie OM op de strafrechtelijke handhaving. Met nadruk op de vernieuwingen in de komende jaren. Blijvende nadruk op snelle afhandeling (ZSM). In het beleid aandacht voor jeugdcriminaliteit.	Signaleren (+) Registreren (+)



29	Trends in de jeugdcriminaliteit	OM (Parket Generaal)	<p>Het aantal geregistreerde verdachten ging harder naar beneden dan de door de politie geregistreerde criminaliteit. De omstandigheid dat het aantal unieke verdachten minder snel is gedaald, duidt volgens auteur op registratie-effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- De jeugdcriminaliteit ligt op een duidelijk lager niveau dan in 2005. Slachtofferenquêtes bevestigen dit.</li> <li>- De patronen in de cijfers van het OM en de ZM wijken niet fundamenteel af van die in de politiestatistiek. De in- en uitstroom van jeugdzaken neemt de laatste jaren duidelijk af.</li> </ul>	Registreren (-)
30	Sturing op Criminele Jeugdgroepen binnen de Eenheid Den Haag, naar een probleemgerichte integrale aanpak	Politie	<p>2013</p> <p>Gericht op het (verder) stroomlijnen van de aanpak van criminele jeugdgroepen en de daarin opererende individuele jeugd. Gericht op sneller (eerder) waarnemen en aanpakken (n.a.v. registratie).</p>	Signaleren (+) Registratie (+)

# Verschenen in de Bekereeks

2008

## **Ambtscriminaliteit aangegeven?**

Een onderzoek naar het opvolgen van en kennis over de wettelijke verplichting tot aangifte van artikel 162 Sv misdrijven

## **Verborgene problemen**

Een onderzoek naar (de aanpak van) criminaliteit onder Antillianen in Nederland

## **Bont en Blauw**

Een onderzoek naar de strafrechtelijke behandeling van geweldszaken tegen politieambtenaren en de bejegening van slachtoffers daarvan door de politie en het openbaar ministerie

## **Uitstel van behandeling?**

Een verkennend onderzoek naar TBS-gestelden met en zonder een combinatievonnis en de mogelijke effecten van detentie

2009

## **Huwelijksdwang: Een verbintenis voor het leven?**

Een verkenning van de aard en aanpak van gedwongen huwelijken in Nederland

## **Inpakken niet nodig**

Een profiel van straatrovers en straatrovers in Almere

## **Back on Track?**

Een evaluatieonderzoek naar de onthemende projecten van de Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen

## **CoVa volgens plan?**

Een vooronderzoek naar de mogelijkheden en reikwijdte van een effectonderzoek van de cognitieve vaardigheidstraining

## **Achter de schermen**

Een verkennend onderzoek naar downloaders van kinderporno

2010

## **Tot de dood ons scheidt**

Een onderzoek naar de omvang en kenmerken van moord en doodslag in huiselijke kring

## **Kwetsbaar beroep**

Een onderzoek naar de prostitutiebranche in Amsterdam

## **Cameratoezicht in beweging**

Ervaringen met nieuwe vormen van cameratoezicht bij de Nederlandse politie

2011

## **Los van drank**

Procesevaluatie Haltafdoening Alcohol

## **Lastige verhalen**

Een exploratief onderzoek naar valse aangiften van zedenmisdrijven door meisjes van 12-18 jaar

## **Wapenfeiten**

Een onderzoek naar overvallen en overvallers in Nijmegen

## **Snelle jongens**

Een onderzoek naar drugsrunners en daaraan gerelateerde problematiek in Limburg-Zuid

2012

**De schade hersteld?**

Een onderzoek naar herstellbemiddeling bij jeugdige delinquenten in Vlaanderen

**Onder Controle?**

Een procesevaluatie van de gedragsinterventie 'Korte Leefstijltraining voor verslaafde justitiabelen'

**Planmatig en flexibel**

Procesevaluatie gedragsinterventie CoVa+

**Oosterse Teelt**

Vietnamezen in de hennep teelt

**Dierenwelzijn in het vizier**

De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland

2013

**Over Leven na de moord**

De gevolgen van moord en doodslag voor de nabestaanden van de slachtoffers en de ondersteuning door Slachtofferhulp Nederland

**Met scherp schieten**

Een onderzoek naar een aantal veiligheidsrisico's met betrekking tot de schietsport in Nederland

**Georganiseerde voertuigcriminaliteit in Nederland**

Een beeld van de omvang, kenmerken, werkwijzen en aanpak anno 2013

**Het warme bad en de koude douche**

Een onderzoek naar misstanden in nieuwe religieuze bewegingen en de toereikendheid van het instrumentarium voor recht en zorg

2014

**Portretten van notoire ordeverstoorders**

Kenmerken en achtergronden van notoire ordeverstoorders binnen het voetbal

**Gelegenheidsordeverstoorders?**

Analyse van rondom grootschalige rellen aangehouden verdachten

**Ondergaan of ondernemen**

Ontwikkelingen in de aard en aanpak van afpersing van het bedrijfsleven

**Raak geschoten?**

Een onderzoek naar de werking van maatregelen tegen geweld en overlast rondom het betaald voetbal

**Doordringen of doordrinken**

Effectevaluatie Halt- straf Alcohol

**Prostitutie in Nederlandse gemeenten**

Een onderzoek naar aard en omvang, beleid, toezicht en handhaving in 2014

2015

**Aangifte onder nummer**

Implementatie, toepassing en eerste resultaten van de nieuwe regeling 'Aangifte onder nummer'

Onderzoeken door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) laten zien dat de geregistreerde jeugdcriminaliteit sinds 2008 sterk daalt. Voor deze daling bestaan uiteenlopende verklaringen. Voorbeelden daarvan zijn sociaaldemografische kenmerken (bijvoorbeeld het aantal jeugdigen), economische kenmerken (bijvoorbeeld welvaart), de rechtshandhaving en beleidsinspanningen. Deze verklaringen gaan echter min of meer voorbij aan de vraag in hoeverre sprake is van vertekeningen die voortkomen uit de wijze van registreren van jeugdcriminaliteit.

Onderhavig rapport gaat nader in op deze zogenaamde registratie-effecten. Aan de hand van literatuuronderzoek en gesprekken met experts uit wetenschap en praktijk wordt besproken hoe criminaliteit geregistreerd wordt en welke factoren op welke manier van invloed kunnen zijn op de registratie van jeugdcriminaliteit. De bevindingen bieden in de vorm van hypothesen diverse aanknopingspunten voor nader onderzoek naar de invloed van registratie-effecten op cijfers over de geregistreerde criminaliteit.



ISBN 978-94-92255-04-4



9 789492 255044 >

[www.beke.nl](http://www.beke.nl)